

ARANYOSAPÁTI NAPSUGÁR ÓVODA ÉS BÖLCSŐDE

ÓVODAI PEDAGÓGIAI PROGRAM

2024.

Intézmény OM - azonosítója: 033611	Készítette: 2024. november 05. Főigazgató P.H. az Nkt. 26. § (1) bekezdése szerint a nevelőtestület bevonásával
Legitimációs eljárás - Az érvényességet igazoló aláírások	
A Pedagógiai Programot 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 118. § (3) a) bekezdése alapján az óvoda szakmai munkaközössége a jogszabály által ráruházott hatáskörében véleményezte szakmai javaslatait megtette. A szakmai munkaközösség (ek) nevében	Az Nkt. 72. § (5) a) bekezdése alapján a pedagógiai programot a Szülői Szervezet megismerte és támogatja annak megvalósítását. Szülői Szervezet elnöke
A nevelőmunkát közvetlenül segítő alkalmazottak a pedagógiai program tartalmáról a tájékoztatást megkapták. Nevelőmunkát közvetlenül segítő alkalmazottak nevében	
A nevelőtestület a helyi egészségfejlesztési programot az iskola-egészségügyi szolgálat közreműködésével készítette el, valamint a fokozott kockázatú allergiás gyermekek ellátásához kapcsolódó teendők rögzítéséhez beszerezte az iskola-egészségügyi szolgálat támogató véleményét. iskola-egészségügyi szolgálat P.H.	
Aranyosapáti Roma Nemzetiségi Önkormányzata a 2011. évi CLXXIX. tv. 10. § (5) bekezdés, a 115. § (e) és 116 § (2) pontja alapján a Pedagógiai Programot véleményezte és a benne foglaltakat a 55./2024. (XI. 14.) sz. határozat értelmében elfogadásra javasolta. Aranyosapáti Roma Nemzetiségi Önkormányzat képviselője P.H.	
Az Nkt. 26. § (1) bekezdése és 83. § 2) g) pontja által felhatalmazva, a(z) Aranyosapáti Napsugár Óvoda és Bölcsőde Pedagógiai Programját a fenntartó a 55./2024. (XI. 14.) számú határozatával jóváhagyta. A fenntartó képviselője P.H.	
A dokumentum jellege a Nkt. 26. § (1) bekezdése és a 20/2012. EMMI rendelet 82. § (1) és (3) bekezdése alapján: Nyilvános Megtalálható: https://napsugarovoda.ewk.hu/ és az óvoda irodáján	Érvényes és hatályos: A kihirdetés napjától visszavonásig Verziószám: 1./2024. Készült: 2 db eredeti példányban Iktatószám:

Tartalom

Törvényi háttér.....	5
1. Bevezető.....	6
1.1 Rólunk.....	7
1.2 Pedagógiai Programunkról.....	7
2. Gyermekkép, óvodakép.....	8
3. Alapelveink.....	11
4. Óvodai nevelésünk célja, feladatai.....	12
4.1. Óvodai nevelésünk célja.....	12
5.2. Óvodai nevelésünk feladatai.....	12
4.1. Az egészséges életmód alakítása.....	13
4.2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés.....	18
4.3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.....	20
4.4. Magas színvonalú szakmai munka.....	23
5. Inkluzív nevelés – integráció - esélyegyenlőség.....	23
5.1. Hátrányos (HH) és halmozottan hátrányos helyzetű (HHH) gyermekek hátrány kompenzálása, hátrányos helyzetű gyermekek integrált nevelése.....	24
5.2. A gyermekek fejlettségállapotának mérése.....	29
5.3. Gyermekekvédelemmel, egészségügyi ellátással, szociális segítségnyújtással kapcsolatos munka.....	30
5.3.1. Gyermekekvédelmi tevékenységünk.....	30
5.3.2. Szociális segítő szolgáltatás az óvodában.....	34
5.4. Együttműködések kialakítása.....	35
5.5. Óvoda-iskola átmenet támogatása.....	36
5.6. Szülőkkel való kapcsolattartás, együttműködés.....	36
5.7. Intézményi önértékelés, eredményesség.....	37
5.8. Tehetséggondozás.....	38
5.9. Sajátos nevelési igényű gyermekek integrációja.....	38
5.10. Különleges bánásmódot igénylő gyermekek.....	39
5.10.1. Beilleszkedési-tanulási-magatartási nehézséggel küzdő gyermekek.....	39
5.10.2. Tanulási nehézséggel küzdő gyermekek.....	40
6. Az óvodai élet megszervezésének elvei.....	41
6.1. Személyi feltételek.....	41
6.2. Tárgyi feltételek.....	43
6.3. Az óvodai élet megszervezése.....	44
7. Dokumentációnk, tervezőmunkánk.....	47
8. Az óvoda kapcsolatai.....	49
8.1. Családokkal való együttműködés.....	50
8.2. Iskolákkal való együttműködés.....	51
8.3. Fenntartóval való együttműködés.....	52

8.4. Kapcsolat a Gyermekjóléti Szolgálattal.....	54
8.5. A pedagógiai szakszolgálatokkal való kapcsolat.....	55
8.6. Egészségügyi intézményekkel való kapcsolat.....	55
8.7. Szakmai szolgáltató intézményekkel való kapcsolat.....	56
8.8. Kapcsolat a közművelődési intézményekkel.....	57
8.9. Kapcsolat a helyi civil szervezetekkel.....	57
8.10. A Roma Nemzetiségi Önkormányzattal való kapcsolat.....	57
8.11. Kapcsolat a Szabolcs Vármegyei Gyermekvédelmi Igazgatóság Körzetközpontjaival, a Nevelőszülők hálózatával.....	58
8.12. A Bölcsődével való kapcsolat.....	58
8.13. Egyházakkal való együttműködés.....	59
8.14. Az óvoda külhoni kapcsolatai.....	59
9. Az óvodai élettevékenység formái és az óvodapedagógus feladatai.....	59
9.1. Játék.....	59
9.2 Verselés, mesélés.....	61
9.3 Ének, zene, énekes játék, gyermektánc.....	62
9.4 Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka.....	64
9.5 Mozgás.....	65
9.6 A külső világ tevékeny megismerése.....	67
9.7 Munka jellegű tevékenységek.....	69
9.8 A tevékenységekben megvalósuló tanulás.....	69
9.9 Képességek-készségek kibontakoztatása.....	70
9.10 Néphagyomány ápolás, népszokások.....	71
9.10.1. A néphagyomány tartalma az egyes tevékenységformákban.....	72
9.10.2. Néphagyomány ápolás tevékenységei, ajánlott tartalmak.....	73
10. Ünnepeink.....	75
11. A környezettudatos magatartás megalapozása – fenntarthatóságra nevelés.....	76
11.1. A környezettudatosságra való nevelés ajánlott tartalma az egyes tevékenységformákban.....	78
12. A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére.....	80
13. A pedagógiai program bevalásának rendszere, a felülvizsgálat rendje.....	85
Felhasznált irodalom.....	87
Érvényességi rendelkezések.....	88
Legitimációs záradék.....	89
Jegyzőkönyv.....	91

Törvényi háttér

- 2011. évi CXC törvény a nemzeti köznevelésről (Nkt.)
- 2023. évi LII. törvény a pedagógusok új életpályájáról
- 401/2023. (VIII. 30.) Korm. rendelet a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény végrehajtásáról
- 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 229/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelete a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról
- 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról
- 2003. évi CXXV. Törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- 2011. évi CLXXIX. Törvény a nemzetiségek jogairól
- 17/2013. (III. 1.) EMMI rendelet a nemzetiség óvodai nevelésének irányelve és a nemzetiség iskolai oktatásának irányelve kiadásáról
- 1997. évi XXXI. tv. a Gyermekek védelemről és gyámügyi igazgatásról
- 48/2012. (XII.12.) EMMI rendelet a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokról, a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokat ellátó intézményekről és a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokban való közreműködés feltételeiről
- 277/1997. (XII. 22.) Korm. rendelet a pedagógus-továbbképzésről, a pedagógus-szakvizsgáról, valamint a továbbképzésben résztvevők juttatásairól és kedvezményeiről
- Az 1998. évi XXVI. Törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségének biztosításáról
- 15/1998. (IV.30.) NM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről
- A pedofil bűnelkövetőkkel szembeni szigorúbb fellépésről, valamint a gyermekek védelme érdekében egyes törvények módosításáról szóló 2021. LXXIX. törvény
- Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (Eütv.)
- Az Oktatási Hivatalról szóló 121/2013. (IV. 26.) Korm. rendelet
- Az óvoda hatályos Alapító Okirata

Az óvoda működési és szakmai tevékenységét meghatározó útmutatások

(Oktatási Hivatal):

- Összevont Önértékelési kézikönyv, Hatodik, javított kiadás
https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/psze/Onertekelesi_kezikonyv_2022.pdf
- Útmutató a pedagógusok minősítési rendszerében a Pedagógus I. és Pedagógus II. fokozatba lépéshez Hatodik, módosított változat
https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/kozoktatas/pedminosites/2021/utmutato_a_pedagogusok_minositesi_rendszereben_6.pdf
- KIEGÉSZÍTŐ ÚTMUTATÓ az Oktatási Hivatal által kidolgozott, Útmutató a pedagógusok minősítési rendszerében a Pedagógus I. és Pedagógus II. fokozatba lépéshez c. dokumentumhoz
https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/pem/ovoda_kieg_2018.pdf

1. Bevezető

Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja (a továbbiakban: Alapprogram) a hazai óvodai neveléstörténet hagyományaira, értékeire, nemzeti sajátosságaira, a pedagógiai és pszichológiai kutatások eredményeire, a nevelésügy nemzetközileg elismert gyakorlatára építve, Magyarország Alaptörvényének értékeit és Magyarország által aláírt nemzetközi szerződésekben vállalt kötelezettségeket figyelembe véve - meghatározza a magyarországi óvodákban folyó pedagógiai munka alapelveit.

Az óvodai nevelés pedagógiai alapelveinek meghatározásánál abból kell kiindulni, hogy

- a gyermeket - mint fejlődő személyiséget - szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem illeti meg;
- a gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben az óvodák kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet töltenek be;
- az óvodai nevelésnek a gyermeki személyiség teljes kibontakozásának elősegítésére kell irányulnia, az emberi jogok és a gyermeket megillető jogok tiszteletben tartásával; oly módon, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen színvonalas nevelésben.

Az Alapprogram szerint az óvodai nevelésben megjelenhetnek a különböző - köztük az innovatív - pedagógiai törekvések, mivel az Alapprogram biztosítja az óvodapedagógusok pedagógiai nézeteinek, értékrendjének és módszertani szabadságának érvényesülését, megkötéseket csak a gyermek érdekének védelmében tartalmaz.

Aranyosapáti Napsugár Óvoda és Bölcsőde

Az óvoda nevelőtestülete elkészíti pedagógiai programját: vagy átvesz és adaptál egy kész pedagógiai programot, vagy saját pedagógiai programot készít, amelynek meg kell felelnie az Alapprogramban foglaltaknak. Az Alapprogram és az azzal összhangban lévő óvodai pedagógiai programok egymásra épülő, szakmailag összehangolt rendszere a biztosíték arra, hogy az egyes intézmények szakmai önállósága, az óvodai nevelés sokszínűsége mellett érvényesüljenek azok az általános szakmai igények, amelyeket az óvodai neveléssel szemben a társadalom a gyermek harmonikus fejlődése érdekében megfogalmaz.

Az óvodai pedagógiai program elkészítésekor az Alapprogram mellett figyelembe kell venni

- a Nemzetiségi óvodai nevelésének irányelvét is, ha az óvoda nemzetiségi nevelést végez;
- a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelvét is, ha az óvoda sajátos nevelési igényű gyermeket nevel.

1.1 Rólunk...

Az Aranyosapáti Napsugár Óvoda és Bölcsőde a község központjában helyezkedik el. Gondozott zöld övezet veszi körül. A településen, önkormányzati fenntartású Napsugár Óvoda intézményeként működik a Bölcsőde is. Az Aranyosapáti Petőfi S. U. 8. sz. alatt óvodaként funkcionáló épület, fákkal és bokrokkal övezet környezetben tágas, árnyékos, virágos felületekkel és nagy terasszal rendelkezik biztosítva ezzel a gyermekek egészséges feltételek közötti életszervezését. A külső játszóparkban valamint a belső térben is korszerű eszközök esztétikus a biztonsági normáknak megfelelő minőségű és mennyiségű berendezések biztosítják a felnőttek tevékenységének feltételeit, a gyermekek mindennapi életszervezését, játékát. A gyermekek részére kialakított játszóhelyek barátságos, családias légkört teremtenek, a terek a játékok színvilága harmonikus nyugalmat biztosító.

1.2 Pedagógiai Programunkról...

Pedagógiai Programunkat, a helyi sajátosságok („falusias” szokások, életfelfogás, hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű lakosok létszámának növekedése), a gyermekek szociokulturális háttéréből fakadó nevelési feladataink figyelembe vételével, az Óvodai Nevelés Országos Alapprogrammal (ONAP) és az Alapító Okiratunkban megfogalmazott kötelezettségekkel harmonizálva készítettük el.

Szükséges volt figyelembe venni a világot, a társadalmat, a pedagógiai módszertani kultúra változásait is, hiszen az elvárások rendszere, az oktatáspolitikai, és maguk a gyermekek is időről-időre változnak.

A törvényi változásoknak megfelelően többször is módosítanunk, bővítenünk volt szükséges, azonban elhivatottságunk és alapelveink megfogalmazása minden esetben megmaradt.

Fontosnak tartjuk az együttgondolkodást, a közös cél és feladat meghatározást, mert úgy gondoljuk, hogy csakis ebben a formában lehet mindenkié az óvodánk!

*„Ha összejövünk, az a kezdet,
Ha együtt maradunk, az már haladás,
Ha együtt dolgozunk az a siker!”
(Henry Ford)*

2. Gyermekkép, óvodakép

2.1 Gyermekkép

A gyermek fejlődő személyiség. Fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg.

A személyiség kibontakozásában meghatározó szerepe van a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezetnek, ezért fontosnak tartjuk, hogy óvodánk minden alkalmazottja - óvodapedagógusai, dajkái, kisegítő munkatársai- rendelkezzenek azokkal az emberi tulajdonságokkal, attitűdökkel, melyek biztosítani tudják a gyerekek megfelelő, pozitív irányú személyiségfejlődését. Első és legfontosabb tulajdonság a gyerekközpontúság, a kicsik szeretete. Elvárás, az érzelmi biztonságot nyújtó, szeretetteljes légkört teremtő, példamutató emberi értékeket közvetítő, előítéletektől mentes felnőttek jelenléte.

„Sok minden van, amit szívesen adnék Neked. . . Szeretnék Neked bölcsességet adni, de azt csak a múltó évek hozhatják meg. Szeretnék Neked sikert adni, de annak csak akkor van értéke, ha megdolgozzunk érte. Szeretnék Neked boldogságot adni, de az oda vezető utat mindenkinek magának kell megtalálnia. De van egy olyan ajándék, amit adhatok Neked, amely mindig veled lesz és az nem más, mint a szeretetem!” (Emmet Fox)

2.2 Óvodakép

Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család. Az óvoda a családi nevelés kiegészítőjeként biztosítja a gyermek fejlődésének pedagógiai tevékenységrendszerét, tárgyi környezetének feltételeit, óvó-védő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő funkciót tölt be.

Törekvéseink szerint a mi óvodánkban minden kisgyermek a számára legmegfelelőbb fejlesztést kapja, melyben nem sérülnek gyermeki jogai. Személyiségét tisztelet, elfogadás, szeretet és megbecsülés övezi. Az óvodai élet mindennapjaiban a nevelés lehetővé teszi és segíti a gyermek személyiségfejlődését, a gyermek egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását.

Munkájuk során a gyermekekben megteremtődnek a következő életszakaszba való átlépés belső pszichikus feltételei, biztosított számukra a harmonikus fejlődés, a hátrányok kompenzálása, a tehetség csírák felfedezése, megsegítése.

A gyermekek kiegyensúlyozott nevelése és fejlődése érdekében az intézményben dolgozó valamennyi felnőtt együttműködésre kész a gyermekek családjával. Fontos a helyi hagyományok, a régi értékek életben tartása, megőrzése és átörökítése.

Óvodánk 2013 elnyerte a TÁMOP „Esélynövelés az Aranyosapáti Napsugár Óvodában” című pályázatot, melynek köszönhetően a csoportokban használják az óvodapedagógusok ezeket a nevelési módszereket, fejlesztő eszközöket nevelőmunkájuk során.

Az Alapprogram az emberi személyiségből indul ki, abból a tényből, hogy az ember mással nem helyettesíthető, szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény egyszerre.

Az óvoda a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője, a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig. Az óvoda pedagógiai tevékenységrendszere és tárgyi környezete biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit. Az óvodában, miközben az teljesíti a funkcióit (óvó-védő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő), a gyermekekben megteremtődnek a következő életszakaszba (a kisiskolás korba) való átlépés belső pszichikus feltételei.

Az óvodai nevelés célja az, hogy elősegítse az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakozását, a hátrányok csökkenését, az életkori és egyéni sajátosságok valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével (ideértve a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátását is).

Az óvodai nevelésben alapelv, hogy:

- a gyermeki személyiséget elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezi;

- a nevelés lehetővé teszi és segíti a gyermek személyiségfejlődését, a gyermek egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását;
- az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai hatásoknak a gyermek személyiségéhez kell igazodniuk.

Az óvodai nevelés az alapelvek megvalósítása érdekében gondoskodik: a gyermeki szükségletek kielégítéséről, az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről; a testi, a szociális és az értelmi képességek egyéni és életkor-specifikus alakításáról; a gyermeki közösségben végezhető sokszínű - az életkornak és fejlettségnek megfelelő - tevékenységekről, különös tekintettel a mással nem helyettesíthető játékról; e tevékenységeken keresztül az életkorhoz és a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltségterületekről, emberi értékek közvetítéséről; a gyermek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi, tárgyi környezetről.

A nemzetiséghez tartozó gyermekek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, átörökítését, nyelvi nevelését, és a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.

A hazájukat elhagyni kényszerülő családok (a továbbiakban: migráns) gyermekeinek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, társadalmi integrálását.

„A nevelés nem csak elveken és okos taktikán múlik, mert elsősorban a lényünkkel nevelünk.

A nevelés: titkos metakommunikáció. Ami jó benned és tiszta, és ami rossz és koszos, továbbadod. A gyerek remegi félelmeidet, aggódja az aggodalmaidat – de éli a nyugalmadat és derűdet is – ha valódi.”

Müller Péter

3. Alapelveink

„Gyermekekkel foglalkozni minden bizonnyal a leghálásabb munka, ami a földön osztályrészül jutott, de saját tökéletességünket is ez mozditja előre.”

Brunszvik Teréz

Az ember, aki gyerekekkel foglalkozik, egy kicsit kell, hogy gyerek maradjon maga is! Kell, hogy képes legyen arra, hogy partnere legyen a reábízottaknak, s úgy szemlélje az őt körülvevő világot, úgy csodálkozzon arra rá, mint az, akit nevelni szeretne. Így válik képessé arra, hogy oly módon láttassa meg a mindennapi csodákat, hogy abból saját tapasztalatszerzés útján építő jellegű fejlődés lehessen.

Az óvó néni segítségével, segítője legyen ebben, aki céltudatosan látja előre, és készíti elő számára ezt a felfedező utat.

Tegye mindezt oly módon, hogy szeresse és fogadja el a reábízott kicsiket, szeretetével, gondoskodásával érintse meg őt és családját. Közvetve nevelje és segítse őket is, hiszen nagyon sok problémával kell küzdeniük az óvodás évek alatt. A szülőknek érezniük kell, hogy számunkra épp oly fontos a gyermeke, mint számukra, s ezért minden szakmai tudásunkkal és ismeretünkkel a közös célt szolgáljuk.

Az intézmény alkalmazottai elhivatottsággal, hittel és megfelelően pozitív hozzáállással végzik feladataikat az intézményben. Tisztelik a gyerekeket, azok hozzátartozóit és különös tekintettel megbecsülik egymás és a maguk szakmai munkáját. Szakképzettségüket hivatásuknak tekintik, és ennek megfelelően tevékenykednek a mindennapokban. A pedagógusok szakmailag segítőkészek kollégáikkal szemben, tudásukat megosztják, átadják egymásnak. Minden tekintetben pozitív értékeket közvetítenek a gyerekek, illetve a társadalom számára.

Pedagógiai munkánk során igyekszünk minél több tapasztalati lehetőséget biztosítani gyermekeink számára, hogy ennek segítségével fejlődhessenek a gyerekek készségei, képességei. Kiemelkedő jelentőséget tulajdonítunk a komplex ismeretszerzésnek, a komplex látásmód, logikus gondolkodás, praktikus intelligencia minél nagyobb arányú fejlődése érdekében. Élményeket igyekszünk biztosítani ahhoz, hogy a gyerekek személyes kompetenciái megfelelő ütemben fejlődhessenek.

Alkalmazottaink számára minden hozzánk járó gyermek egyenlő.

Valljuk, hogy minden gyermeket megillet az a jog, miszerint a saját szükségletének megfelelő bánásmódot, fejlesztést kapja, ennek tükrében figyelembe vesszük azokat az egyéni eltéréseket, különbözőségeket, melyek az eltérő szociokulturális környezetből adódnak. Gyermkeinknek lehetősége van felzárkóztató, fejlesztő, illetőleg tehetséggondozó foglalkozásokon való részvételre.

Fontosnak tartjuk az együttélés szabályainak, értékeinek, normáinak megalapozását, annak folyamatos pozitív irányú alakítását.

Óvodánk nyitott és befogadó, igyekszik jó kapcsolatot ápolni a vele együttműködőkkel.

Mindennapi élete és programjai során megszólítja a szülők, a fenntartó, a civil szervezetek és a községünk közösségét.

4. Óvodai nevelésünk célja, feladatai

4.1. Óvodai nevelésünk célja

Óvodai nevelésünk célja biztosítani a harmonikus személyiség életkorra jellemző tulajdonságainak kibontakozását és megerősítését, - elfogadva a gyermekek közti különbségeket, különös tekintettel az én-fejlődésre, a hátrányok leküzdésére, a tehetség kibontakoztatására, az esélyegyenlőség biztosítására – az élethosszig tartó tanulás megalapozását. Tudatosan és tervszerűen alakítani azokat a személyes (egészséges és kulturált életmódra nevelés), kognitív (az értelem kiművelése) és szociális (segítő életmódra nevelés) kompetenciákat, melyek elősegítik a sikeres iskolai beilleszkedést és teljesítményt.

Az óvodánkba járó gyermekek egyéni fejlődésében a bemeneti méréstől (óvodába lépés) a kimeneti mérésig (iskolába lépés előtti utolsó mérés), a gyermek egyéni képességeinek fejlődésében pozitív irányú elmozdulás mutatkozzék. Az óvodapedagógusok kövessenek el mindent annak érdekében, hogy minden gyermek- önmagához és képességeihez mérten-a lehető legnagyobb fejlődési utat járja be. A mérési eredmények tükrében készüljön egyéni fejlesztési terv, szakmai tudásuk legjavát adva ennek segítségével legyen a fejlődés minél eredményesebb.

5.2. Óvodai nevelésünk feladatai

Céljaink megvalósítása érdekében a szeretetteljes, elfogadó és befogadó légkör kialakítása, biztosítása az intézményünkben. Szociális kompetenciák megalapozása biztosítani az inkluzív nevelést, hogy az óvodáskorú gyermekeket elfogadják és befogadják, minden napjaikat kitöltsék játékkal, a felfedezés és a tapasztalás örömeivel.

„... ha a gyermekek toleráns légkörben élnek,

Megtanulnak türelmesnek lenni.

Ha a gyermekek bátorítva élnek,

Megtanulnak bizalommal lenni.

Ha a gyermekek megdicsérve élnek,

Megtanulják megbecsülve érezni magukat.

Ha a gyermekek méltóságban élnek,

Megtanulják az igazságot.

Ha a gyermekek biztonságban érzik magukat,

Megtanulnak hinni.

Ha a gyermekek hitelesen élnek,

Megtanulják mit jelent szeretni.

Ha a gyermekek elfogadva élnek,

Megtanulják megkeresni a szeretetet a világon.”

(Dorothy Law Holtz-Egy élet a kezében)

4.1. Az egészséges életmód alakítása

Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása, a gyermek testi fejlődésének elősegítése ebben az életkorban kiemelt jelentőségű. Ezen belül az óvodai nevelés feladata:

- a gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése;
- a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése;
- a gyermeki testi képességek fejlődésének segítése;
- a gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése;
- az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás, az étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlen zsír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása;
- a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása;
- a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása;
- megfelelő szakemberek bevonásával - a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve - speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása.

Az egészséges életmódra nevelés kiemelt jelentőségű ebben az életkorban. A belső igény kialakítását a személyes példamutatással és megfelelő lehetőségek biztosításával próbáljuk elérni. Az óvodai nevelés feladata a gyermek testi fejlődésének elősegítése. Erre az életszakaszra jellemző a testi növekedés, melynek megfelelő végbemenetele érdekében a mozgáskultúra magas fokú biztosítása, kialakítása szükséges. A gyermekek gondozása, testi igényeik mindenkori kielégítése központi feladat, az egész óvodás kort felöleli. A megfelelő higiénés feltételek megléte igény kell, legyen. A tisztálkodás alapvető szabályainak ismerete, meglétének fenntartása vagy kialakítása a gondozási teendők része. Az önállóságra szoktatás, a helyes technikák elsajátítása minden életkorban más és más fejlettségi szintű, ezt figyelembe véve kell a teendőket elvégezni, tanítani. A testápolási teendők belső igényének kialakítása az elérendő cél. Kiemelten kell kezelni azokat a családokat, ahol a szülők kevésbé képesek ennek maradéktalan elvégzésére, őket a védőnői szolgálattal, családsegítő munkatársakkal segíteni szükséges. A gyermekek egészségének a védelme kiemelt feladatunk az egész óvodás időszakban. Olyan környezetet kell, teremteni a számukra, melyben minden körülmények között biztonságosan tartózkodhatnak. Figyelmet kell fordítani a megelőzésre is, hiszen az edzett, egészségesen élő és egészségesen táplálkozó kisgyermek ellenállóbb a betegségekkel, kórokozókkal, környezeti behatásokkal szemben. Ennek értelmében az óvodának folyamatos kapcsolatot kell tartania a gyermekorvossal, mely kontroll alatt tartja a kisgyerekeket. Az egészséges táplálkozás kérdéskörébe szorosan beletartozik az, hogy az intézményes étkeztetés alkalmával mi kerül a kicsik tányérjára. Óvodánkban olyan ételt fogyaszthatnak a gyerekek, melyre az ő életkori és fejlődési mutatóik alapján szükségük van.

A harmonikus mozgás kialakítása – beleértve a kis és nagymozgásokat is- szintén feladat az óvodáskorban. Az összerendezett mozgás kialakulásának elérése cél az óvodás korban. Természetesen figyelembe kell venni az egyéni különbségeket, az esetleges, egyéni eltéréseket, és ezek korrekciója szükséges.

Helyes életritmus:

- nyugalom, derű, optimizmus hassa át a tevékenységeket,
- ne okozzon túlterheltséget a napirend megvalósítása,
- minden gyermeknek elegendő ideje legyen a szükségletei kielégítésére,
- ha kell, a gyermekek érdekében rugalmasan kezeljük a napirendet,
- az eszközhasználatok megtanítása, folyamatos fejlesztése,
- az asztalnál ülés, a tisztán étkezés normáinak kialakítása,
- az étkezés közbeni viselkedési normák megismertetése.

Testedzés:

- A lehető legtöbb, szabad levegőn való tartózkodás és a megfelelő mennyiségű és minőségű mozgás biztosítása,
- ha az időjárás engedi, játék az udvaron, sok mozgással,
- a mindennapi mozgásigény kielégítése különböző mozgásformákkal, változatosság betartásával,
- a testi, lelki, szellemi egészség egyik alapvető feltétele a gyermek testi komfort érzetének biztosítása, a gyermeki szükségletek kielégítése. A gyermeket engedjük szabadon mozogni, szükség szerint WC-re menni, vizet inni, tisztálkodni a nap bármely szakaszában,
- minden esetben vegyük figyelembe a gyerekek otthonról hozott, egyéni szocializációból adódó eltéréseket, különbözőségeket, amikor a fejlesztést elkezdjük, ezt nem hagyhatjuk figyelmen kívül.

Gondozási tevékenységek:

A különböző gondozással összefüggő tevékenységek kiemelt jelentőségűek a gyermekekkel történő kapcsolatépítés, önállóságuk fejlődésének elősegítése céljából. Fontosnak tartjuk az óvónő- gyermek, a dajka - gyermek közötti bensőséges, meghitt, megértő viszonyt, a természetes testközelség meglétét, az óvoda dolgozóinak modell értékű kommunikációját, bánásmódját.

- Kiemelt jelentőséget tulajdonítunk az óvodát kezdő gyermekek tekintetében, a befogadás időszakában, a minél nyugodtabb, kiegyensúlyozottabb szokáskialakítás érdekében.
- Az önkiszolgáló feladatok elvégzése a tevékenységek többszöri gyakorlását teszi lehetővé, alakítja a gyermekek énképét, segítik önállóvá válásukat.
- A tevékenységben a felnőtt- óvónő, dajka, szülő-a gyermek egyéni fejlettségéhez igazodva ad segítséget, és tanítja, gyakoroltatja a napi élethez szükséges szokásokat, melyek egy része az óvodáskor végére szükségletté válhatnak.

Feladataink a testápolás, öltözködés, étkezés szokásrendszeréből adódóan:

- Az önálló testápolás, öltözködés, étkezés, megvalósulását, annak folyamatos segítését az óvodába lépés első pillanatától igyekszünk biztosítani.
- A gyermek természetes mozgásigényének, a gyermek testi szükségleteinek (levegőzés, pihenés, testápolás, egészséges táplálkozás) kielégítését, valamint - a gyermek

egészségének, testi épségének védelmét, edzését, óvását, megőrzését az óvodai élet egésze során szem előtt kell tartani.

Testápolás:

- Az egyéni igények és szükségletek teljes figyelembe vételével történik, a szükséges idő és tárgyi feltételek biztosításával, egyéni fejlesztő feladatokkal, személyre szóló ellenőrzéssel és értékeléssel. A helyes testápolás kialakítása a következő területeken valósul meg: kézmosás, arcmosás, toalett használat, hajápolás, fogmosás, orrfújás.
- A gyermek tisztaságigényének kialakítását már az intézménybe érkezéskor el kell kezdeni.
- Különös gonddal kell védenünk a gyermekek érzékszerveit.
- A bőrápolás, fogmosás, hajápolás, az orr tisztántartása és a toalett használat kapcsán a gyermekek fokozott önállóságát kell kialakítani.
- Törekszünk a család és óvoda gondozási szokásainak összehangolására, a családok szokásainak pozitív befolyásolására.
- A település védőnőivel való együttműködés keretében rendszeres tisztasági szűrővizsgálat valósul meg. A szülők rendszeresen tájékoztatást kapnak a higiénés problémákról, illetve azok lehetséges megoldásáról.

Öltözködés:

Az öltözködési szokások kialakítása az önállóság fokozatos növelésével történik, szem előtt tartva az óvodára jellemző mutatókat és az időjárási viszonyokat.

- Fontos az egyes ruhadarabok sorrendjének megismertetése.
- Az időjárás és az öltözködés összefüggéseinek felismerése, egymáshoz igazítása. Különös tekintettel a nyári meleg és a téli hideg, csapadékos időjárás ruhadarabjaira.
- A szülők arra történő ösztönözése, hogy gyermeküket rétegesen öltöztessék.
- Az óvodai tartózkodás idejére biztonságos, kényelmes cipő használatát szorgalmazzuk és mozgásos tevékenységek közben elvárjuk a sportcipő használatát.
- A gyermek fokozatos önállóságra nevelése. Az öltözködési technikák megtanítása, begyakoroltatása. Személyre szóló ellenőrzés és megsegítés szem előtt tartása.

Helyes táplálkozás:

- az asztalnál ülés, a kulturált, tiszta étkezés normáinak megtanítása, kialakítása, folyamatos fejlesztése,
- az eszközhasználat megtanítása,

- az étkezés közbeni viselkedési normák megismertetése,
- a különböző ételek megismertetése, megszerettetése,
- a nyugodt étkezés körülményeinek biztosítása.

A kulturált étkezés elengedhetetlen feltétele az esztétikus eszközrendszer és a tervszerűen átgondolt, kidolgozott szokás- normarendszer, az óvoda dolgozóinak modell értékű jelenléte. Az étkezések önkiszolgálásra épülnek, az önállóság fejlődésére, a biztonságos eszközfogásra gyakorol kedvező hatást. 6-7 éves korban az ebédnél a - közösségért - végzett naposi munka örömeinek átélésére nyílik mód. A tápanyagszükséglet pótlását szolgálja, ha a szülők közreműködésével naponta gondoskodunk gyümölcsről, zöldségfélékről. A gyermek táplálkozási szokásait tiszteletben tartva ösztönözzük, de nem kényszerítjük az eddig ismeretlen ételek elfogadására, de az étrend megismertetésével, közvetve segítjük a családok korszerűbb táplálkozásának kialakítását. Nem támogatunk az egészségre ártalmas élelmiszerek nagy mennyiségű és rendszeres fogyasztását.

Mozgás:

A gyermek természetes mozgásigény sokféle szabad és célirányos mozgástevékenységgel elégítjük ki. Ideális, jó levegőjű, tiszta, biztonságos környezetünkben naponta kapnak szerepet a mozgásfejlesztés spontán és tervszerű formái. A különböző mozgásformák sokszori gyakorlásával, a mozgásokhoz kapcsolódó szabályok megtanulásával egyre biztonságosabban használják a szereket, eszközöket, egyre jobban eligazodnak a térben, ezáltal a baleseteket is megelőzhetjük. A rendszeres, örömmel végzett mozgással a gyermeket az egészséges életvitel kialakítására szoktatjuk, mintát adva ezzel a szülőknek is. A mozgást, finommotorikát fejlesztő játékoknak teret biztosítunk. Olyan tevékenységeket szervezünk, ahol a különböző szem-kéz, szem-láb koordinációk fejlődnek. A szenzoros integráció hiányából következhetnek a - a motoros lemaradás, - a szellemi beszűkülés, - a szociális együttműködés zavarai. Ezért az egyéni eltérésekre épülő differenciált fejlesztést érvényre juttatjuk.

Levegőzés, pihenés és alvás:

A levegő az egészséges életmód fontos eleme. Az évszakoktól és az időjárástól függően a lehető legtöbb időt kell a gyermeknek a szabadban töltenie, ha lehet, az időjárás elemeit figyelembe véve nap, mint nap. A gyermek természetes joga a csendhez, a pihenéshez való jog, ezért különösen ügyelünk a nyugalom feltételeinek megteremtésére. Ennek érdekében a pihenés és alvás feltételeinek megteremtésére kell törekedni: tiszta levegő, kényelmes fekvőhely - nyugodt légkör, - az altatás hangulatához illő mese, esetenként halk zene, ének.

4.2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

Az óvodáskorú gyermek egyik jellemző sajátossága a magatartásának érzelmi vezéreltsége. Elengedhetetlen, hogy a gyermeket az óvodában érzelmi biztonság, állandó értékrend, derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör vegye körül.

Mindezt szükséges, hogy:

- a gyermeket már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások éri;
- az óvoda alkalmazottai és a gyermek, a gyermekek, valamint az óvodai alkalmazottak közötti kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze;
- az óvoda egyszerre segítse a gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését, én tudatának alakulását, és engedjen teret önkifejező törekvéseinek;
- az óvoda nevelje a gyermeket annak elfogadására, megértésére, hogy az emberek különböznek egymástól.

A szocializáció szempontjából meghatározó a közös élményeken alapuló tevékenységek gyakorlása, a gyermek erkölcsi tulajdonságainak (mint például: az együttérzés, a segítőkészség, az önzetlenség, a figyelmesség) és akaratának (ezen belül: önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának), szokás- és normarendszerének megalapozása.

Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek a hazaszeretet és a szülőföldhöz és családhöz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

A gyermeki magatartás alakulása szempontjából az óvodapedagógus, az óvoda valamennyi alkalmazottjának kommunikációja, bánásmódja és viselkedése modell értékű szerepet tölt be.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében szükség szerint különösen jelentős az óvoda együttműködő szerepe az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.

Amikor egy kisgyermek először érkezik meg az intézményes nevelés első színterére – bölcsődébe, óvodába- először szakad el azoktól a személyektől, akik eddigi életében a biztonságot jelentették a számára. Nagyon fontos, hogy ez az első találkozás olyan meghatározóan pozitív legyen, mely jó irányba fogja befolyásolni további ottani tartózkodását. Szeretettel és örömmel fogadjuk a belépő gyermekeket és szüleiket, megkönnyítve számukra így az elszakadást. Az egész óvodai életet derüssé és nyugodttá kell, tegyük, hogy biztonságban

érezhessék magukat a gyerekek. Ezt az egész óvodai tartózkodásra biztosítani szükséges. A gyerekek megfelelő fejlődése csak ilyen családias, derűs légkörben tud kiteljesedni. Meg kell teremteni a feltételét annak, hogy kialakulhassanak a megfelelő társas kapcsolatok, barátságok, hogy ebből adódóan kialakulhasson a csoport közössége. Így válik majd később is alkalmas a gyermek felnőttként arra, hogy megfelelő kapcsolatrendszereket tudjon kialakítani maga köré. Így fejlődnek a gyerekek szociális képességei, identitása és én- tudata. A megfelelő erkölcsi érzék kialakulásának is teret kell biztosítani, olyan szituációkat, melyben fejlődhet az együttérzés, figyelmesség, segítségnyújtás, önzetlenség, tolerancia. Ezekre a tulajdonságokra nagy szükség van mai világunkban, sokszor nekünk felnőtteknek is tanulnunk kell a megfelelő és elvárt reakciókat, magatartást. Az óvoda mindennapi élete segítse elő azt, hogy a gyerekek tudjanak rácsodálkozni az őket körülvevő világ dolgaira, természetes kíváncsiságuk a lehető legjobban kielégülhessenek, a kérdések megválaszolásra kerüljenek. Azt a fajta magatartást kell az óvodában is sugallni az ott dolgozó felnőtteknek a gyerekek felé, hogy a környezetünk, szép és jó, tele van csodálatos dolgokkal. Fontos megalapozni a lakóhelyhez való kötődést, mely közösségünk értékeinek, szépségeinek és érdekességeinek megragadásánál kezdődik. Innen alakulhat ki aztán a magyarság, a nemzet tisztelete és szeretete. A nehezen szocializálható, hátrányos helyzetben lévő kicsik fejlesztése kiemelt feladatunk, ők felzárkóztatásra szorulnak. A megfelelő fejlettségi szinttel bíró, kiemelt érdeklődésű gyermekek kíváncsiságát is ki kell elégíteni, számukra tehetséggondozást kell biztosítani.

A befogadás rendszere:

A befogadási időszak erősen meghatározza a gyermekek kialakuló érzelmi kötődését az óvodához, ezért igyekszünk a szülőkkel együtt a lehető legnyugodtabb feltételeket megteremteni az újonnan érkező gyermekek közösségbe történő beilleszkedéséhez. Bármely életkorban történik is a befogadás, a tapintat, a törődés, a szeretetteljes odafordulás, pozitív, elfogadó attitűd, az óvoda minden dolgozójával szemben követelmény. Az óvoda dolgozóinak modell értékű kommunikációja és bánásmódja mintát jelent a gyermek magatartásának alakulása szempontjából.

- Nyílt nap még a beiratkozás előtt (március), amikor a szülők és gyermekek betekintheznek a csoportokba.
- A településen közzétesszük a beiratkozási tudnivalókat.
- Beiratkozásnál megismerkedünk leendő óvodásainkkal (április hónap).
- A csoport óvodapedagógusai családlátogatásokat végeznek a leendő óvodások otthonaiban, itt ismertetik az óvodai élettel kapcsolatos legfontosabb információkat, illetve felveszik a gyermekek anamnézisért, megismerkednek vele (augusztus hónap).

- A közvetlenül a családból óvodába kerülő gyermekek fogadása ütemezett, a szülői igényeknek és a csoport lehetőségeinek függvényében.
- Először egy-két órát töltenek csak el a csoportban, először szülővel, majd a szülő nélkül.
- A következő napoktól folyamatosan növeljük az óvodában való tartózkodás idejét.
- A délutáni alvásra, illetve tartózkodásra szoktatás egyedi elbírálás, megbeszélés szerint alakulhat. Alvásnál az otthonról hozott „kincsek” megengedettek.

Sikerkritériumok:

- A gyermek a csoportjában otthonosan mozog, tevékenykedik, ragaszkodik óvodájához, biztonságban érzi magát,
- jó kapcsolatteremtő képességgel rendelkezik,
- elfogadja a csoport szabály és szokásrendszerét,
- érzelmi élete gazdag, érzelmeit szabadon, minden körülmények között kifejezi, érdeklődik társai, barátai iránt,
- bízik önmagában megfelelő önbizalommal rendelkezik,
- konfliktus helyzetben keresi a megoldást, kompromisszumra képes,
- önálló véleményalkotásra is vállalkozik,
- őszinteség, igazmondás jellemzi,
- feladat és szabálytudata kialakult,
- az udvariassági formák betartásával kommunikál,
- tiszteli, becsüli szűkebb és tágabb környezetét, szülőföldjét és anyanyelvét.

4.3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat. Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása - beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabálykövetítéssel - az óvodai nevelőtevékenység egészében jelen van. Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd- és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére szükséges figyelmet fordítani.

Az óvodai nevelés a gyermek egyéni érdeklődésére, kíváncsiságára - mint életkori sajátosságra -, valamint a meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve biztosít a gyermeknek változatos tevékenységeket, amelyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhet az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről.

Az értelmi nevelés további feladatai: egyrészt a gyermek spontán és tervezetten szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása, másrészt az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás - alkotóképesség - fejlesztése. Valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezet biztosítása.

Az óvodai élet egészét átszövő feladat, mely komplex módon kezelve jelen van a gyerekek mindennemű tevékenységeiben. Kiemelt a felnőttek felelőssége, ahogy szólunk, ahogy viszonyulunk a gyerekekhez, személyes példát mutatunk a kommunikáció egyes formáira. Nagyon fontos tehát a megfelelő kulturált beszéd és magatartás az óvodában. Az otthonról hozott mintákat erősíteni, fejleszteni, illetve gyengíteni, korrigálni és újra alkotni kell.

A gyerekek eltérő beszédkedvvel érkeznek hozzánk, akinek szükséges fel kell ébreszteni, és fenn kell tartani azt. Akik már fejletten kerülnek a közösségbe segítőként, lehet bevonni társaik mellé. A megfelelő hangképzés, beszédtechnika, beszédleghzés hangsúlyozás elengedhetetlen az érthető beszéd kialakulásához. Ezen állapotfelmérést-, ha szükséges- el kell végezni és a megfelelő korrekciókat, terápiákat folyamatosan biztosítani kell. Az iskolaérettség követelményei között kiemelten szerepel a helyes beszéd megléte, ami az írás- olvasás tanítása- tanulása szempontjából nagyon fontos. Az értelem minden olyan szituációban fejlődik, melyben egy gyermek tevékenyen részt vesz. Ennek érdekében kell olyan sok lehetőséget biztosítani a számára, amennyit csak a helyi lehetőségek engednek. A többszöri gyakorlás, analóg tevékenykedtetés, megváltozott körülmények között való megoldási minták, egyaránt hozzásegítik a gyerekeket ahhoz, hogy kreatívvá váljanak, mindig többféle megoldást keressenek, és érdeklődéssel álljanak mindenfajta szituáció, élethelyzet elé. Az értelem az óvodai nevelés minden tevékenység formájában fejlődik, csak a lehetőséget kell biztosítani hozzá. A kisgyermek családi szocializációja során talán elsőként sajátítja el a kommunikáció különböző formáit. Még a tényleges beszéd megjelenése előtt képes arra, hogy a metakommunikáció illetve a nem verbális kommunikáció eszköztárát értse, és alkalmazni tudja. Nagyon fontos feladatunk ezek továbbvitele, oly módon, hogy erősítsük mindegyiket. Napjaink égető problémája a felnőtt lakosság mentálhigiénés állapota. Szinte már veszélyeztetik az egyes családok létét, hiszen sokan képtelenek szembe nézni a problémáikkal, szakemberekhez nem fordulnak, s ezzel olyan helyzetet teremtenek maguk körül, ami a család széthullásához illetve nem megfelelő működéséhez vezethet. Amikor még életünk legelső napjaiban, heteiben járunk olyan fokú érzelmi intelligenciával, rendelkezünk- amely, ha nem veszne el - felnőttként nagyban segítené ilyen jellegű problémák megoldását. Ezért nagyon fontos a nem verbális illetőleg

metakommunikáció fejlesztése is a verbális kommunikáció mellett karöltve. A kisgyermek anyjától, az őt körülvevő emberektől sajátítja el a nyelv jelrendszerét. Kézenfekvő tehát, hogy eltérő szinten érkeznek hozzánk. Feladatunk az, hogy mindenkivel elsajátíttassuk az elfogadott köznyelvi beszéd rendszerét és annak helyes stilisztikai, grammatikai használatát az adott életkori sajátosságoknak megfelelően. Legfontosabb segítségünk ebben saját magunk vagyunk, az a minta, amit felnőttként közvetítünk a gyermek felé. E mellett eszköz kell, legyen a mindennapi verselés, mondókázás, mesélés, dramatizálás, szituációs játékok, a könyvek, melyek mindig elérhetőek biztosítani fogják a sikert az óvodáskor végére.

Sikerkritériumok:

- Vannak elemi ismeretei az őt körülvevő világról, felismeri az összefüggéseket, eligazodik az őt körülvevő világban,
- problémahelyzeteket felismer, törekszik a megoldás keresésére,
- képes a spontán beszédében időrendiséget felállítani,
- néhány mesét, verset, mondókát képes emlékezetből felidézni,
- képről, illetve saját élményeiről egész, összefüggő mondatokban beszél,
- folyamatosan összefüggő mondatokkal fejezi ki magát,
- beszédének tagoltsága, hangsúlya, hanglejtése megfelel anyanyelvünk követelményeinek,
- tud rövid történeteket, szöveget visszamondani,
- olyan szókinccsel rendelkezik, amely lehetővé teszi számára, gondolatainak érthető kifejezését.

4.4. Magas színvonalú szakmai munka

Célunk: Az intézményben dolgozó alkalmazottak legyenek elhivatottak a mindennapi feladataik végzése során. A nevelőtestület tagjai óvodapedagógusként törekedjenek a minél magasabb színvonalú szakmai munkára. Érezzék a folyamatos önképzés és továbbképzés szükségességét, annak hasznát a mindennapi pedagógiai munkájukban.

Feladataink:

Az intézményünkben dolgozó óvodapedagógusok, az óvodai élet tevékenységformáit (játék, verselés, mesélés, ének, zene, énekes játék, gyermektánc, rajzolás, festés, mintázás, kézi munka, mozgás, a külső világ tevékeny megismerése, munka jellegű tevékenységben megvalósuló tanulás) a Pedagógiai Program szellemében magas színvonalon végezzék el. Az óvodáskorú gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlesztését tudatos tervező munka mellett, megfelelő szervezéssel és tudatos irányítással végezzék a mindennapok során.

Aranyosapáti Napsugár Óvoda és Bölcsőde

A tevékenységek minden esetben igazodjanak a gyerekeke életkori sajátosságaihoz, egyéni fejlettségi szintjükhöz, képességeikhez, készségeikhez.

A tevékenységek legyenek minden esetben változatosak, gyermekközpontúak és tevékenységbe ágyazottak, melyek teret engednek az egyéni megtapasztalásnak.

Minden körülmények közötti egyenlő hozzáférés biztosítása a gyerekek számára.

Egyéni adottságokhoz alkalmazkodó bánásmód, egyénre szabott differenciált fejlesztés biztosítása. (SNI, BTMN, tehetséggondozás)

A nevelőtestület tagjai között működjön egymás szakmai segítése, team munkavégzés és a belső tudásátadás folyamata.

5. Inkluzív nevelés – integráció - esélyegyenlőség

Kiemelt figyelmet igénylő gyermek:

- különleges bánásmódot igénylő gyermek:
- sajátos nevelési igényű gyermek,
- beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek,
- kiemelten tehetséges gyermek,
- hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek.

Az **inklúzió (befogadás)** azt jelenti, hogy a befogadott kiemelt figyelmet igénylő gyermek nem csak jelen van, hanem a közösség szerves része.

Az **integráció** azt jelenti, hogy a kiemelt figyelmet igénylő gyermeket **beillesztjük** a közösségbe.

A kiemelt figyelmet igénylő kisgyermek közösségben együttnevelése során a **differenciálás** pedagógiáját alkalmazzuk. A differenciálás segít a különböző képességű, adottságú, helyzetű gyermekeknek egy magasabb szintre való eljuttatását a saját érési, fejlődési tempójában.

A **kiemelt figyelmet igénylő gyermek** is teljes értékű ember. Joga, hogy megfelelő, elfogadó, ugyanakkor fejlesztő hatású környezetben éljen, fejlődjön. A gyermekek őszintén elfogadják, tolerálják a sajátos bánásmódot igénylő társaikat, a gyengébbekhez való közeledés és segítőkészség természetes számukra.

Célunk, hogy a gyermekek az óvodáskor végére testi, szociális és értelmi téren egyaránt alkalmassá váljanak az iskola megkezdésére.

5.1. Hátrányos (HH) és halmozottan hátrányos helyzetű (HHH) gyermekek hátrány kompenzálása, hátrányos helyzetű gyermekek integrált nevelése

Intézményünkben egyre növekszik a szociálisan rászoruló családok, illetőleg gyerekek száma. Ennek érdekében különös figyelmet kell szentelnünk arra, hogy a gyermekek ne érezzék a hátrányos megkülönböztetést. Az óvodapedagógusok jelezzék a gyermekvédelmi felelős felé, ha valamelyik óvodás gyermekkel kapcsolatban problémát észlelnek. A jelzőrendszer működtetése minden dolgozó kötelessége, feladata és felelőssége.

Alapelv: Az intézményen belül a szegregációmentesség és az egyenlő bánásmód elvének érvényesítése.

Cél: Megfelelő minőségű és idejű óvodai nevelés biztosítása a hátrányos helyzetű és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek részére.

A hátrányos helyzetű gyerekek integrált nevelésének célja

A gyerekek esélyegyenlőségének növelése, iskolai majd a későbbiekben társadalmi beilleszkedésük segítése.

„Fogd kezénél ki elmaradt, hogy utolérje társait!”

Óvodánk területi elhelyezkedéséből adódóan egyre növekszik a hátrányos és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma és aránya; a térséget munkanélküliség, a családok elszegényedése sújtja, s ez nevelési problémaként jelentkezik óvodánkban. Gyermekeink 80-90%-a hátrányos, ill. halmozottan hátrányos helyzetű családokból kerül ki. Így a szociokulturális környezetünk nagyban meghatározza kitűzött nevelési céljainkat. Fontosnak tartjuk, hogy a hátrányos helyzetű kisgyermekek minél korábban az óvodában legyenek, hogy az itt folyó nevelő-gondozó munkával segíteni tudjuk, hátrányaik csökkentését, felzárkóztatásukat.

A **hátrányos helyzet** fogalma tág értelemben az összes olyan családra érvényes, ahol a gyermek szocializációs feltételei kedvezőtlenek. Szűkebb értelemben azonban csak azokat a családokat jelöli, ahol a nem megfelelő szocializációs hatások a család rossz anyagi és kedvezőtlen élethelyzetével függenek össze.

A család elsődleges szocializációs hatásai elsősorban a szülő- gyermek kapcsolatból erednek.

Előfordul, hogy a család szocializációs hatásai annak ellenére kedvezőtlenek, hogy megfelelő anyagi feltételek között élnek. A kedvezőtlen szociológiai körülmények, életfeltételek azonban nem minden esetben vezetnek szocializációs hátrányhoz.

A hátrányos helyzet okai lehetnek:

- a családi környezet nem megfelelően szocializáló hatású
- a kedvezőtlen testi, idegrendszeri adottságok
- a gyermek fejlődése, érése biológiai okok miatt akadályozott
- a gyermek személyiségének sajátosságai nehezítik nevelhetőségét

Halmozottan hátrányos helyzetű az a gyermek, akinek a törvényes felügyeletét ellátó szülője illetve szülei-a szülő nyilatkozata szerint-legfeljebb az iskola nyolcadik évfolyamán folytatott tanulmányait fejezte be sikeresen továbbá, akit tartós nevelésbe vettek.

A hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű családoknál gyakori, hogy:

- az alapvető higiénés feltételek sincsenek biztosítva
- a gyerekek szocializációjához szükséges alapfeltételek közül hiányzik a családi biztonság, a rendszeres törődés, a gondoskodás, a védettség
- nagyarányú a szülők munkanélkülisége, aluliskolázottsága
- rossz anyagi és lakáskörülmények között élnek
- a szülő büntetett előéletű.

Az óvoda fontos feladata a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek esélyegyenlőségének előmozdítása. Biztosítson minden gyermek számára megfelelő fejlődési lehetőséget. Differenciált fejlesztéssel segítse képességeik kibontakozását, sikeres iskolai beilleszkedésüket.

Ennek érdekében:

- az óvodában biztosítottak legyenek a minőségi nevelés feltételei
- ismerjük fel a gyermekek személyiségfejlődési nehézségeit
- a gyerekek fejlesztésében a differenciált egyéni bánásmód érvényesüljön

- a **prevenció** érdekében folyamatos kapcsolatot tartunk fenn a védőnővel, a gyermekorvossal, a Nevelési Tanácsadóval, a Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálattal, Gyámhivatallal...
- a szülőkkal való kapcsolatban a segítség, támogatás, megnyerés legyen a cél

Az óvodapedagógus feladata

- a hátrányos helyzet mind korábbi felismerése, körülhatárolása;
- a hátrányos helyzetű gyermekkel való célzott, személyre szóló foglalkozás; a hátrány csökkentése
- a gyermekeket egymás elfogadására, egyéni sajátosságok tiszteletben tartására nevelje
- csoportos tevékenységek esetén is figyel az egyéni szükségletekre, ennek megfelelően választja ki módszereit
- minden HH, illetve HHH gyermek megfelelő időben kerüljön be az intézménybe.
- a csoport alakítások során szempontként szerepel a megfelelő törvényi előírások, arányok szem előtt tartása.
- teljes körű anamnézis készítése az óvoda kezdetekor.
- megfelelően bizalommal telt kapcsolat kialakítása a gyermekeket nevelő családokkal, szülőkkal, nagyszülőkkal.
- a gyermekek egyénre tervezett, differenciált készség és képességfejlesztése, az óvodai évek alatt.
- jó kapcsolat, hatékony együttműködés kialakítása és annak fenntartása a szülőkkal.
- rendszeres óvodába járás, az igazolatlan hiányzások minimalizálása.
- korszerű pedagógiai módszerek megismerése és a mindennapi gyakorlatba való beépítése a szociális hátrányból fakadó hiányok csökkentése érdekében.

A szociális hátrányok enyhítésére tett intézkedések:

- differenciált, egyéni fejlesztés
- egészségnevelés
- életvezetési tanácsok szülők részére
- mozgás prioritása a nevelésben
- interkulturális nevelés- cigány irodalom, kultúra
- tehetséges gyermekek fejlesztése
- felzárkóztató foglalkozások szervezése
- kirándulások szervezése
- kulturális rendezvények szervezése
- pályázatokon való részvétel

Szülőknek ajánlott segítség:

- fórum- jogi és életvitellel kapcsolatos tanácsadás
- barkács délutánok
- felvilágosítás
- közös programok

Szervezési feladatok

Kiemelt szempont	Fejlesztés iránya	Feladatok, tevékenységek
<i>A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek óvodai beíratásának támogatása</i>	Teljes körű, minél hosszabb ideig tartó óvodáztatás. 3 éves kortól óvodába beíratás.	Családlátogatások, szülőkkel beszélgetések, közös programok, nyílt óvodai foglalkozások
<i>Integrációt elősegítő csoportalakítás</i>	HHH gyerekek arányos elosztása	Figyelnünk, mivel az óvodában 5 csoport működik
<i>Az igazolatlan hiányzások minimalizálása</i>	Partneri együttműködések kialakítása- szülő- védőnő- óvoda orvosa- település jegyzője- Roma Kisebbségi Önkormányzat	Közös programok a szülőkkel, szükség esetén családlátogatások
<i>A szülők munkába állását lehetővé tévő nyitva tartás kialakítása</i>	Szülői igények figyelembe vétele	A nyitva tartás figyelembe veszi a szülők igényeit.

A Nevelőtestület együttműködése

Kiemelt szempont	Fejlesztés iránya	Feladatok, tevékenységek
<i>Nevelőtestület együttműködése</i>	Rendszeres megbeszélések esetmegbeszélések, beszélgetés	Jó szakmai kapcsolat az óvodapedagógusok között és a munkát segítő dajka között

Pedagógiai munka kiemelt területei

Kiemelt szempont	Fejlesztés iránya	Feladatok, tevékenységek
<i>Az óvodába lépéskor komplex állapotfelmérés</i>	Egyéni fejlesztések	Részletes anamnézis
<i>Kommunikációs nevelés</i>	Szókincs, beszédértés, nyelvi	Anyanyelvi nevelés

Kiemelt szempont	Fejlesztés iránya	Feladatok, tevékenységek
	kifejezőképesség	feladatainak megvalósítása: beszélgetés, folyamatos beszéd, szókincs bővítés, mondókák, mesék, versek stb. Logopédiai terapia biztosítása. Közvetlen tapasztalat és ismeretszerzés: mikro csoportos tevékenységek.
Érzelmi nevelés, szocializáció	Beilleszkedés, bizalom, elfogadás, együttműködés	Családias légkör megteremtése: közös játék, mesélés, közös éneklés, bátorítás.
Egészséges életmódra nevelés	Egészségtudat kialakítása, táplálkozás	Napi tevékenység: egészséges táplálkozás, a helyes testápolási és önálló öltözködési szokások fokozatos kialakítása, egészséges környezet megteremtése
Társadalmi érzékenység tudatos fejlesztése	Befogadás, tolerancia,	Közös játékok, szerepjátékok, munkajellegű tevékenységek biztosítása
Korszerű óvodapedagógiai módszerek	Gyermek kezdeményezésére támaszkodó módszerek, differenciálás	A módszerek rendszeres és változatos alkalmazása

5.2. A gyermekek fejlettségállapotának mérése

Feladatunk, olyan mérőeszközök használata, mely reális képet ad a gyerekek fejlettségéről. A személyiség működését és fejlődését az úgynevezett alapotívumok, alapkészségek, alapképességek és alapismeretek teszik lehetővé. Ezek képezik a személyiség alapját, alaprendszerét. Ennek megismerése nélkül nem áll módunkban egyénre, egyéni szükségletekre épülő fejlesztést végezni.

A vizsgálat tartalma ezekre terjed ki:

- szociális motívumok és készségek
- relációszókincs
- finommotorika- koordináció
- beszédhanghallás
- tapasztalati összefüggés-megértés
- tapasztalati következtetés
- elemi számolási készség

Mindezek kiegészülnek a vizsgálat során megtapasztalható magatartás, viszonyulás megítélésével.

- társakhoz való viszony
- utasítások elfogadása, befogadása
- kapcsolatfelvétel
- erkölcsi érzék
- feladatvállalás, feladattartás, kitartás
- érzelmi viszonyulás
- koncentráció

Az adatlap kitöltése, vizsgálati eredmények kiértékelése után elkészíthető a fejlődési mutató. A fejlesztési terv fogja az útmutatást adni, a területeket és a feladatokat kijelölni az óvodapedagógusoknak. Az egyéni fejlődési napló végigkíséri óvodás éveik alatt a gyerekeket. Az iskolaérettség megállapításánál fontos adalék lesz ez a dokumentum, mert óvodáskor végén a kontroll vizsgálat elemzése a gyerekek által bejárt fejlődési utat fogja megmutatni.

5.3. Gyermekvédelemmel, egészségügyi ellátással, szociális segítségnyújtással kapcsolatos munka

5.3.1. Gyermekvédelmi tevékenységünk

Célunk: A veszélyeztetettség, a hátrányos helyzet korai felismerése, okainak feltárása, a károsító tényezők megszüntetésében való segítségnyújtás a gyermek személyiségi jogainak tiszteletben tartásával.

Feladataink: A testi-, érzelmi-, értelmi-, szociális fejlődés feltételeinek megteremtése a biztonságos, egészséges, derűs környezet biztosításával. A gyermek családi hátterének, környezetének megismerése.

Munkánkat a Gyermekvédelemről és a Gyámügyi igazgatásról, valamint a köznevelésről és annak módosításairól szóló törvények és jogszabályok határozzák meg:

- Minden gyermeket érintő döntésben elsődlegesen a gyermekek érdekeit vesszük figyelembe.
- Biztosítjuk a gyermekek jogait fajra, nemre, vallásra, származásra stb. való tekintet nélkül.
- A gyermeknek joga van a testi-, értelmi-, érzelmi-, és erkölcsi fejlődését, egészséges felnevelkedését és jólétét biztosító saját családi környezetében történő nevelkedéshez.
- Minden gyermeknek joga van ahhoz, hogy fokozott segítséget kapjon a fejlődését hátráltató körülmények leküzdéséhez és esélyeinek növeléséhez, fogyatékos, tartósan beteg gyermeknek a különleges ellátáshoz.
- A gyermek emberi méltóságát tiszteletben kell tartani.
- Személyes adatokat meghatározott célból és kötelezettség teljesítése érdekében a törvényi elvárások és előírások szerint kezelünk, ezt megelőzően erről a szülőket tájékoztatjuk. A gyermek, valamint a gyermek személyes adatait a jelzések esetén - csak a törvényben meghatározott célból és személynek (szervezetnek) továbbítható.
- A gyerekeket hátrányos megkülönböztetés nem érheti.
- A gyerekeknek joga, hogy biztonságban és egészséges környezetben nevelődjenek.
- A gyerekeket védeni kell a fizikai, lelki erőszakkal szemben.
- A sajátos nevelést igénylő gyerekekkel való kiemelt foglalkozás minden óvodapedagógus kötelessége.

A gyermekvédelmi munka első és legfontosabb feladata a megelőzés megszervezése és a speciális segítséget igénylő gyermek és családok tájékoztatása, segítése.

A gyermekekre való fokozott odafigyelés lehetővé teszi, hogy a személyiségfejlődési problémákat időben felfedezzük. Ilyenek: testi, szellemi fejlődésben való elmaradás, nehezen nevelhetőség, higiénés gondozatlanság, súlyos familiáris konfliktusok.

Mivel a családnak a nevelésben elsődleges szerepe van, ezért az óvodapedagógus és a gyermekvédelmi felelős együttes feladata a szülők segítése, olykor az egész család „nevelése”, gondozása, védelme. Mindez csak megfelelő bizalom alapján, és nagy tapintattal történhet. Bizonyos esetekben a gyermekvédelmi rendszer szociális szakembereit, valamint a családorvos, védőnő segítségét is igénybe kell vennünk: Ha a gyermek fejlődése, egészsége a családban veszélyeztetve van, kötelességünk segítséget kérni a további intézkedéshez. Más esetekben a szülő tudtával és beleegyezésével megfelelő szakember segítségét kérjük (pl. logopédus, gyógypedagógus, gyógytornász).

Kiemelt szempont	Fejlesztés iránya	Feladatok, tevékenységek
Egészségügyi szűrővizsgálatok kezdeményezése, szervezése	Fejlődés nyomon követése, szükség esetén szakorvosi vizsgálat kezdeményezése	kapcsolat a védőnővel, az óvoda orvosával
Gyermekorvosi, védőnői tanácsadás	Mint együttműködő partnerekkel közös programok kialakítása	Közös programok, előadások

A gyermekek zavartalan fejlődéséért, a gyermekek védelméért az óvodai nevelőtestület együttesen felelős - Kompetencia szintek a gyermekvédelem területén:

1. szint: Az óvodapedagógusok szintjén:

- A gyermekek és a szülők **jelzéseinek fogadása.**
- A hátrányos vagy veszélyeztetett helyzet felismerése felfedezése.
- Az ebbe a körbe tartozó gyermekek személyiségéhez illeszkedő **differentiált és egyéni fejlesztés.**

Az óvodapedagógusok feladatai:

- elősegíti a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekek óvodába kerülését és járását
- biztosítja a gyermekeket megillető jogok érvényesülését, szükség esetén védő – óvó intézkedésre javaslatot tesz
- a családok szociális és anyagi helyzetének megfelelően a támogatáshoz való hozzájárulást javaslatával elősegíti
- a problémákat, a hátrányos helyzet okozta tüneteket és okokat felismeri, és szükség esetén szakember segítségét kéri
- az intézményben érzékelt problémák mielőbbi felismerése, jelzése, az illetékes személyek felé.
- a lehetséges okok feltárása az információk összegyűjtésével, értékelésével.
- a megoldás lehetőségeinek számba vétele, megbeszélése, közös további feladat kijelölésekkel, a legjobb megoldás megkeresésével, alkalmazásával.
- a megoldás sikerének utólagos értékelése.
- a feltáró munka után a felzárkóztatást, tehetséggondozást megtervezi, megvalósítja, ezekről a gyermekek fejlődési naplójában feljegyzést készít

- szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek differenciált fejlesztése, fejlődésük elősegítése: *A halmozottan hátrányos és hátrányos helyzetű, fejlődésükben lemaradt, vagy lassabban fejlődő gyermekeknek, különösen nagy szükségük van a megértő, türelmes bánásmódra. Ha érzik a gyermekek, hogy elegendő időt és segítséget kapnak, szívesebben vállalnak komolyabb erőfeszítéseket. A feladatokat a fejleszthetőség tempója határozza meg. Elsődleges feladat, hogy feltérképezzük a gyermek képességeit, területenkénti fejlettségét. A hátrányos helyzetű gyermekeknél a szükségletek kielégítése korlátozott valamilyen mértékben, de fejlődése nem veszélyeztetett.*
- a szociálisan hátrányos helyzetben lévők felzárkóztatása, a gyermeket veszélyeztető körülmények megelőzése segítőkész odafigyeléssel, türelemmel, szeretettel.
- a gyermek biztonságérzetének kialakítása, megszilárdítása. A gyermek beilleszkedésének segítése a baráti kapcsolatok támogatásával, a különbségek elfogadásával.
- a szülőkkel megfelelő, segítőkész, együttműködő kapcsolat kialakítása
- közreműködik az óvodán belüli szociális szolgáltatások megszervezésében

2. szint: Gyermekvédelmi koordinátor (megbízott) szintjén:

- A pedagógusoktól beérkező **információk gyűjtése** →
- A meglévő információk alapján a gyermekvédelmi felelősnek lehetősége nyílik a **tanácsadásra és forrásfeltárássra** (szociális támogatás, étkezési támogatás stb.) a hátrányos vagy veszélyeztetett helyzetben lévő szülők felé a **kapcsolattartásra** a Család- és Gyermekjóléti Szolgálat felé.

A gyermekvédelmi feladatokat koordináló feladatai:

- a nevelési év elején megtervezi a gyermekvédelmi munkát az adott évre;
- nyilvántartja a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekeket;
- az étkezési kedvezmények dokumentációinak folyamatos vezetése és karbantartása céljából kapcsolatot tart az óvodatitkárral;
- szükség szerint családlátogatások végzése az óvodapedagógusokkal;
- a fogadó órák alkalmával a szülők rendelkezésére áll a felmerülő problémák és kérések megoldásában;
- segélykérő lapok kitöltéséhez segítségadás, javaslatok készítése (együtt az óvodapedagógusokkal);
- a központi faliújságon a szülők folyamatos tájékoztatása az őket érintő témákban;
- szükség szerint hospitálások, tapasztalatcserék végzése a csoportokban;
- folyamatos kapcsolattartás az óvodapedagógusokkal;
- kerületi gyermekvédelmi továbbképzéseken, konferenciákon történő részvétel;

- félévente beszámoló készítése az óvodapedagógusok és a főigazgató felé;
- Szükség szerint kapcsolatfelvétel – kapcsolattartás:
 - ✓ Gyámhivatallal,
 - ✓ Gyermekjóléti intézményekkel – Szociális segítő munkatárssal.
 - ✓ Pedagógiai Szakszolgálattal
 - ✓ Egészségügyi intézményekkel.
- abban az esetben, ha az óvoda a felmerülő problémákra nem tud megoldást találni, kapcsolatfelvétel a mindenkor i jegyzővel.

3. szint: Főigazgatói szinten:

- Irányítja és ellenőrzi az óvodában folyó gyermekvédelmi munkát.
- A gyermekek érdekeinek érvényesítése, és az érvényesítés ellenőrzése.
- Szükség szerinti feladata: **határozottan felvenni a kapcsolatot** az illetékes gyermekjóléti szolgáltatást biztosító intézményekkel.

A főigazgató feladatai:

- gondoskodik a gyermekvédelmi koordinátor továbbképzéséről, és beszámoltatja az elhangzottakról;
- évente egy alkalommal értékeli és minősíti a gyermekvédelmi munka eredményességét;
- a rendszeres támogatás iránti kérelmekről a gyermekvédelmi felelőssel, és az érintett óvodapedagógusokkal folyamatosan egyeztet és a megfelelő intézkedéseket megteszi;
- a gyermekek sérelmére elkövetett bűncselekmény gyanúja esetén szükség szerint vagy segítséget kér, vagy nyújt a gyámhatóságnak, gyermekvédelmi szakembernek, adott esetben a rendőrhathóságnak;
- írásban tájékoztatja a szülőket a gyermekvédelmi felelős személyéről és elérhetőségéről;
- segítségére van a szülőknek problémáik megelőzésében és megoldásában.

5.3.2. Szociális segítő szolgáltatás az óvodában

Az óvodai szociális segítő szolgáltatás a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében - igény szerint - a szociális segítő munka eszközeivel nyújt támogatást az óvodába járó gyermeknek, a gyermek családjának és az intézmény pedagógusainak.

Az óvodai szociális segítő egyéni, csoportos és közösségi szociális munkát végez, valamint támogatást nyújt a gyermekvédelmi feladatok ellátásában.

Ennek keretében segíti:

- a gyermeket a korának megfelelő nevelésbe és oktatásba való beilleszkedéséhez,

- a gyermeket lehetőségei kibontakozásában,
- a gyermek óvodába járási kötelezettségeinek teljesítését akadályozó tényezők észlelését és feltárását,
- a gyermek családját a gyermek óvodai életét érintő kérdésekben, valamint nevelési problémák esetén a gyermeket és a családot a közöttük lévő konfliktus feloldásában,
- prevenciós eszközök alkalmazásával a gyermek veszélyeztetettségének kiszűrését és
- a jelzőrendszer működését.

Az intézményben nyújtott szociális szolgáltatás során eljáró óvodai szociális segítő – amennyiben, és amikor a gyermekkel közvetlenül foglalkozik –, az egyéni szociális szolgáltatások megvalósításának ideje alatt a gyermek felügyeletéről maga gondoskodik.

5.4. Együttműködések kialakítása

Kiemelt szempont	Fejlesztés iránya	Feladatok, tevékenységek
<i>Gyermekjóléti, családsegítő szolgálat</i>	Szülők támogatása, erőforrásaink feltárása	Tájékoztatás
<i>Védőnői hálózat</i>	A gyermekek óvodai beíratásának támogatása, korai képességgondozással kapcsolatos tanácsadás	A nevelési év során naprakész az együttműködés a háziorvossal és a védőnővel. A védőnői munkaterv az óvodai munkaterv mellékletét képezi
<i>Szakmai szolgáltatók</i>	Konzultációk a gyermek fejlődéséről, közös fejlesztési tervek, szolgáltatások szervezése, biztosítása	A következő szakmai szolgáltató intézményekkel állunk kapcsolatban: - Pedagógiai Szakszolgáltató - Tanulási Képességeket Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság
<i>Roma kisebbségi önkormányzat illetve civil szervezetek</i>	Beíratással, hiányzással, szülői programokkal kapcsolatos együttműködések	Közös programok megvalósítása

5.5. Óvoda-iskola átmenet támogatása

Kiemelt szempont	Fejlesztés iránya	Feladatok, tevékenységek
<i>Iskolaválasztás támogatása</i>	HHH előnyben részesítése,	Iskolalátogatás, közös programok
<i>Az iskolával közös óvoda - iskola átmenetet segítő program kidolgozása</i>	nyílt nap-óralátogatás, szakmai program, közös programok,	Óvoda-iskola átmenetet segítő programok megvalósítása
<i>A gyerekek fejlődésének után követése legalább az általános iskola első évében</i>	Óvoda-iskola átmenet program közös tevékenységek.	Kapcsolattartás

5.6. Szülőkkel való kapcsolattartás, együttműködés

Kiemelt szempont	Fejlesztés iránya	Feladatok, tevékenységek
<i>Személyes kapcsolat kialakítása minden szülővel</i>	Családlátogatások, beszélgetések, közös programok	nyílt nap, nyilvános ünnepélyek, családlátogatás, szülői értekezletek, faliújságra kifüggesztett információk
<i>A gyermekek egyénre szabott beszoktatásának biztosítása</i>	Szülők jelenléte a gyermekek igényei szerint	Lehetőséget biztosítunk rá.
<i>Rendszeres napi, vagy heti tájékoztatás</i>	Egyéni fejlesztési napló, bejegyzések megbeszélése, foglalkozásokon való részvétel biztosítása,	Napi beszélgetések, faliújságra kifüggesztett információk.
<i>Egyéni beszélgetések</i>	Család szokásainak, értékrendjének megismerése,	szülői értekezlet, fogadóórák
<i>Szülői közösségek kialakítása</i>	Rendezvények közös szervezése	Szülői közösség működik az óvodában- segítség a rendezvények lebonyolításánál
<i>Partnerközpontú működés</i>	Szülői igények kiszolgálása	Folyamatos szülői tájékoztatás

5.7. Intézményi önértékelés, eredményesség

Kiemelt szempont	Fejlesztés iránya	Feladatok, tevékenységek
<i>Eredményesség mérése</i>	be óvodázás, hiányzás csökkentése, a gyermek egyéni fejlődésének nyomon követése, beiskolázás, iskolaérettség,	Az eredményességből levont konzekvenciák, további feladatok meghatározása

Célunk: A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, egyéni fejlesztése, a hátrányok minél nagyobb arányú csökkentése. A szülők bevonása az intézmény életébe, szülői szerepükben való megerősítés, pozitív példák bemutatása, életmódjuk folyamatos segítése. Az óvoda és a családok kapcsolatának, együttműködésének folyamatos fejlesztése. Aranyosapátiban nagyon sok a hivatásos nevelőszülő, melynek következménye, hogy intézményünkben magas százalékban vannak jelen állami gondoskodásban élő gyerekek. Mindennapi munkánk során arra törekszünk, hogy a tartósan, vagy átmenetileg hozzánk került kiskorúak olyan környezetben fejlődhessenek, mely hozzájárulhat biztonságérzetük kialakulásához és annak hosszabb távú fenntartásához.

Feladataink:

A szociokulturális környezetből adódó hátrányok kompenzálása, a hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatása differenciált fejlesztéssel.

Egyénre szabott, egyéni fejlesztési terv alapján történő egyéni fejlesztés. A gyermek fejlődését veszélyeztető hatások korai felismerése, együttműködés a különböző hatóságokkal. A gyermekvédelmi jelzőrendszerek használata, a szükséges intézkedések megkezdése.

A szülőkkel való partneri kapcsolat kialakítása és folyamatos ápolása. Az intézmény programjaira való meghívások, a részvétel szorgalmazása, segítése.

A családokkal, szülőkkel való rendszeres, személyes találkozások szervezése, a gyermek fejlődési folyamatának, a fejlesztés gyakorlati lehetőségeinek megbeszélése, szülői tájékoztatások, esetmegbeszélések, előadások megszervezése. A problémák nevén nevezése, építő, segítő korrekciók kialakítása. A nevelőszülőkkel és a gyermekvédelmi gyámmal történő folyamatos kapcsolattartás, a gyermekek intézménybe érkezésétől fenntartott együttműködő kapcsolat kialakítása és ápolása. Az óvodával kapcsolatos teendők és kötelezettségek folyamatos egyeztetése, megbeszélése, nyomon követése. Az esetleges problémák megvilágítása, lehetséges megoldásainak megkeresése, közös megoldása.

5.8. Tehetséggondozás

Célunk: A tehetségígéretes gyermekek azonosítása, komplex fejlesztése, életútjának nyomon követése. Minden gyermek egyéni képességstruktúrájából az erős oldal megtalálása (legjobb, legügyesebb, legkiemelkedőbb).

Feladataink:

A tehetségígéretes gyermekek azonosítása. Tehetségesnek azok tekinthetők, akik kiváló adottságaik alapján magas szintű teljesítményre képesek az élet bármely tevékenységi területén. A tehetség kiemelt összetevői: átlag feletti általános és speciális képességek, kreativitás, feladat iránti elkötelezettség:

- a tehetséggondozás csoporton belüli, illetve intézményi szinten való megszervezése,
- sokféle tevékenység lehetőségének biztosítása, élményszerző programok szervezése,
- a tehetséges gyermek szüleinek megnyerése tanácsadás, támogatás,
- az erős és gyenge oldalak fejlesztése, kreativitás fejlesztése, én kép erősítése,
- a gyermek fejlődésének közös értékelése, iskolaválasztás segítése.

5.9. Sajátos nevelési igényű gyermekek integrációja

A sajátos nevelési igényű gyermekek nevelését kiemelten kell kezelnünk, hiszen tudjuk, hogy fejlődésükhöz saját életkorú közösségre, életkori igények alapján kialakított élettérre van szükség. Számukra felbecsülhetetlen érték az életkori közösség. Modellt kapnak társaik viselkedéséről, szokásairól, beszédéről, mozgásáról, játékairól.

A pájtások, nevelők, a szülők teljes közösségének úgy kell elfogadnia a sérült kisgyermeket, hogy mindig az értéket keresi benne. Nemcsak a sajátos nevelési igényű gyermek szorul speciális megsegítésre, a többi gyermeket is nevelnünk kell az elfogadásra, együttműködésre.

Ezért fontos feladatunknak tekintjük a gyermekközösség elfogadóvá formálását, melynek alapja nem a sajnálat, hanem az együttes élményekből fakadó szeretet.

Az óvodai nevelés során az ép gyermekeknek lehetőségük nyílik sérült társaikat minél korábban megismerni. Ez későbbi, előítélet-mentes szemléletük kialakítását alapozhatja meg.

A sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése az alábbiak figyelembevételével kerül megvalósításra:

A sérült kisgyermek harmonikus személyiségfejlődését, az eredményeit, erényeit, sikeres próbálkozásait értékelő, különbözőségét elfogadó környezet segíti. A sajátos nevelési igényű gyermek iránti elvárást fogyatékoságának jellege, súlyosságának mértéke határozza meg. Terhelhetőségét biológiai állapota, esetleges társuló fogyatékosága befolyásolja. A sajátos nevelési igényű kisgyermek egyes területeken kiemelkedő teljesítményre is képes lehet, ennek

felismerése és gondozása kiemelt feladatot jelent. Az óvodai nevelés, a sajátos nevelési igényű gyermekeknél is a nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítására törekszik. A nevelés hatására a sérülés arányában a sajátos nevelési igényű gyermekeknél is ki kell alakulnia az alkalmazkodó- készségnek, az akaraterőnek, az önállóságra törekvésnek, az együttműködésnek. Ennek érdekében a napirend során mindig csak annyi segítséget kapjon a gyermek, hogy önállóan tudjon cselekedni. Nagyothalló, siket, látássérült és középsúlyos fokban értelmileg sérült, illetve konduktív mozgásterápiára szoruló gyermekekkel nem tudunk foglalkozni. Nevelésük, fejlesztésük feltételei nem biztosítottak.

5.10. Különleges bánásmódot igénylő gyermekek

5.10.1. Beilleszkedési- tanulási-magatartási nehézséggel küzdő gyermekek

Az a gyermek beilleszkedési- tanulási-magatartási nehézséggel küzdő gyermek, akit szakértői vélemény alapján annak minősítenek.

Megnyilvánulási formák lehetnek:

- zavarok az egyéni és közösségi viselkedésben,
- magatartásproblémák,
- kommunikációs és kapcsolati, szocializációs nehézségek,
- pszichoszomatikus tünetek.

Célunk, hogy **szocializációt, kommunikációt serkentő** eljárásokkal a gyermekek alkalmassá váljanak a társas együtt élésre, a közösségi szabályok betartására.

Feladataink:

- a gyermekek állapotából fakadó egyéni szükségletek alapján megválasztott **speciális módszer- és eszközrendszer** segítségével történő fejlesztési terv megalkotása,
- **közösségi nevelés, a közösség kohéziós erejének megtapasztaltatása,**
- **kommunikációs- illetve személyiségépítő** játékok alkalmazásával a gyermek interperszonális kapcsolatépítési képességeinek, illetve önszabályozó funkcióinak fejlesztése,
- az óvoda teljes felnőtt közössége részéről a **befogadó, elfogadó,** előítéllettől mentes magatartás biztosítása,
- a gyermekek egyéni sikereit, pozitív irányú fejlődéseit segítő tulajdonságok, funkciók fejlesztése.

Sikerkritériumok:

- a beilleszkedési- tanulási-magatartási nehézséggel küzdő gyermekeink sikeresen alkalmazkodnak a közösséghez, a szokás- szabályrendszerhez,
- a beilleszkedési- tanulási-magatartási nehézséggel küzdő gyermekeink kommunikációjukban, szociális viselkedésükben alkalmassá válnak az iskolai élet megkezdésére,
- a beilleszkedési- tanulási-magatartási nehézséggel küzdő gyermekeink interperszonális kapcsolataikat jól kezelik.

5.10.2. Tanulási nehézséggel küzdő gyermekek

Az a gyermek nevezhető **tanulási nehézséggel küzdő** gyermeknek, akit a szakértői vélemény alapján **képességbeli, illetve részképességbeli hátrányossággal diagnosztizálnak**, minősítenek.

Megnyilvánulási formák lehetnek:

- tanuláshoz szükséges képességek, részképességek fejlődési késései, hiányosságai,
- problémák tanulási helyzetekben,
- tanulási motiváció hiánya, vagy csökkenése.

Célunk: hogy a különböző tanulási nehézséggel küzdő kisgyermekeink a szakemberek és a pedagógusok segítségével, **saját képességhez mérten** fejlődjenek, és alkalmassá váljanak az iskolai élet megkezdésére.

Feladataink:

- a különböző tanulási nehézségek felismerése, **szűrése, szakemberek segítségének bevonásával a fejlesztési stratégia megalkotása,**
- a gyermekek önmagához viszonyított fejlesztése,
- a gyermekek sikerélményhez juttatásával a tanuláshoz való pozitív viszony kialakítása,
- egyéni, **differentiált feladatadással a hátrányok kompenzálása,** felzárkóztatás.

Sikerkritériumok:

- a tanulási nehézségekkel küzdő gyermekeink saját képességeikhez mérten fejlődnek, és alkalmassá válnak az iskolai élet megkezdésére,
- a tanulási nehézségekkel küzdő gyermekeink személyisége harmonikusan fejlődik, teljes értékű tagjai közösségünknek,
- a tanulási nehézségekkel küzdő gyermekeink tanuláshoz való viszonya pozitív, motiváltak az új ismeretek befogadására.

6. Az óvodai élet megszervezésének elvei

6.1. Személyi feltételek

„Akit az Istenek szeretnek, örökre meghagyják gyerekeknek.”

Heltai Jenő

Az óvodában, a nevelőmunka középpontjában a gyermek áll.

Az óvodában a nevelőmunka kulcsszereplője az óvodapedagógus, akinek személyisége meghatározó a gyermek számára. Jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésnek. Az óvodapedagógus elfogadó, segítő, támogató attitűdje modellt, mintát jelent a gyermek számára.

Az óvodapedagógusi tevékenységnek és az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottak összehangolt munkájának hozzá kell járulnia az óvodai nevelés eredményességéhez.

A sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztése speciálisan képzett szakember közreműködését igényli.

A nemzetiséghez tartozó gyermekeket is nevelő óvodában dolgozóknak feladatuk, hogy megvalósítsák a nemzetiségi óvodai nevelés célkitűzéseit.

A migráns gyermekeket is nevelő óvodában dolgozóknak feladatuk lehetőséget teremteni ahhoz, hogy a gyermekek megismerhessék egymás kultúráját, anyanyelvét.

Egy intézmény szakmai munkáját meghatározzák az ott dolgozó pedagógusok, az általuk nap, mint nap végzett szakmai munka minősége. Fontos a teljes alkalmazotti közösség elhivatottsága, hiszen minden felnőtt szerves része az ott folyó munkának. Óvodánkban minden pedagógus rendelkezik a törvényben előírt szakképesítéssel, továbbá nyitott a folyamatos megújulásra, szakmai fejlődésre. Humánerőforrás térképpel rendelkezünk, mely az intézményi fejlesztési tervünk szerves része, kiindulópontja. Fontos célkitűzésünk annak a fajta szemléletnek a betartása, miszerint egységes pedagógiai elvek mentén, az óvodapedagógusok saját személyiségüknek megfelelő módszertani kultúrájukat kamatoztathassák pedagógiai munkájukban. Minden gyermek egyéni fejlettségéhez igazodva, amennyiben szükséges, külső szakemberek bevonását kell szorgalmazni a tartalmi munkába. Előtérbe kell helyezni az egymástól való tanulást, a belső tudásátadás folyamatának minél több területen való gördülékeny működését.

Az óvoda teljes nyitvatartási idejében a gyermekekkel történő foglalkozásokat óvodapedagógus irányítja; ugyanakkor, ha reggel 8.00 óra előtt vagy a délutáni időszakban nem fejlesztő, iskola-előkészítő vagy más, kifejezetten nevelési jellegű foglalkozást szervez, ezen időszakokban a

gyermek felügyeletét a nevelő oktató munkát közvetlenül segítő munkakörben foglalkoztatott pedagógiai asszisztens, vagy dajka munkatársak is elláthatják.

Az óvoda teljes nyitvatartási idejében a gyermekekkel történő foglalkozásokat óvodapedagógus irányítja. Ugyanakkor, ha reggel 8.00 óra előtt vagy a délutáni időszakban nem fejlesztő, iskola-előkészítő vagy más, kifejezetten nevelési jellegű foglalkozást szervez, ezen időszakokban a gyermek felügyeletét a nevelő oktató munkát közvetlenül segítő munkakörben foglalkoztatott pedagógiai asszisztens, vagy dajka munkatársak is elláthatják.

A nevelőtestület és a pedagógiai munkát segítő képzettségi mutatói és kompetenciái megfelelően szolgálják a Pedagógiai Program cél-, és feladatrendszerének eredményes megvalósítását. Óvodapedagógusaink - a lehetőségek függvényében - teljesítik továbbképzési kötelezettségeiket. A továbbképzések területei elsősorban a közös értékrendünkhöz kapcsolódó szakmai többletek megszerzésére irányulnak, így feltételezik a helyi pedagógiai programunk gyakorlati megvalósítását, képviselését.

Új és kiemelt irányultságok:

- a diabéteszes gyermekek ellátásához kapcsolódó továbbképzési kötelezettség, melynek érintettjei a pedagógiai munkát segítő is lehetnek
- a fokozott kockázatú allergiás betegséggel diagnosztizált gyermekek egészségének megőrzése, ellátása
- a gyermekek önértékelési és önérvényesítési képességeinek fejlesztése
- a pedagógusok – különös hangsúlyt helyezve a kompetencia és teljesítmény alapú teljesítményértékelés szereplőire – értékelési/önértékelési kompetenciáinak fejlesztése
- az OviKRÉTA tanulmányi rendszer alkalmazásához elengedhetetlenül szükséges informatikai kompetencia birtoklása
- a nevelő-fejlesztő munkát közvetlenül segítő munkatársaink pedagógiai kompetenciáinak megerősítése, bővítése – különös hangsúlyt helyezve az általuk biztosított felügyelet eredményes és hatékony ellátására - szervezett belső, valamint külső továbbképzések által
- a mentori/segítői intézményi erőforrások folyamatos fejlesztése: a gyakornok és az újonnan belépő kollégák mentorálása és szükség szerinti megsegítése.

Fontosnak tartjuk a **Pedagógiai Program célkitűzéseit támogató** továbbképzéseken való részvételt, valamint, hogy a különböző továbbképzéseken szerzett ismereteket és kompetenciákat a kollégák a gyakorlatban is alkalmazzák, hasznosítsák, és egymásnak is átadják.

Az igényes **óvodapedagógus képes elemezni munkáját**, tudja, hogy mit, miért és hogyan csinál. Nem elégszik meg a puszta rutinnal, azzal, hogy „így szoktam, szoktuk, ez korábban már bevált”.

„A reflexióra, azaz megfigyelésre, elemzésre és értékelésre való képesség a pedagógiai professzió alapköve.”

Hunya Márta

6.2. Tárgyi feltételek

Az óvodának rendelkeznie kell a pedagógiai program megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel. Az óvoda épületét, udvarát, kertjét, berendezését oly módon kell kialakítani, hogy az szolgálja a gyermekek biztonságát, kényelmét, megfelelően változó testméretének, biztosítsa egészségük megőrzését, fejlődését. Tegye lehetővé mozgás- és játékigényük kielégítését, és a gyermekeket-harmóniát árasztó színekkel, formákkal, anyagokkal vegye körül. A gyermekek által használt tárgyi felszereléseket számukra hozzáférhető módon és a biztonságukra figyelemmel kell elhelyezni. Az óvoda egyidejűleg biztosítson megfelelő munkakörnyezetet az óvodai munkatársaknak, teremtsen lehetőséget a szülők fogadására.

Az óvoda megfelel a kor elvárásainak, eszközellátottsága mindenben segíti az intézményben folyó szakmai munkát. Csoportszobái világosak, kényelmesek, tágasak. Járulékos helyiségei nem átjárhatóak a csoportszobákból, megfelelő szervezéssel megoldható a gyerekek tisztálkodása és toalett használata. Udvarunk tágas, eszközökkel, játékokkal jól felszerelt, kielégítő feltételeket nyújt a szabadban való tartózkodásra. Az udvari játékok tárolására alkalmas, megfelelő méretű, zárható tároló segítséget jelent tavasztól ősziig.

A digitális technikák olyan kihívásként jelentkeznek az oktatásban, amelyek alkalmazására a pedagógusok egy része sajnos még nem készült fel teljes mértékben. A technikai-alkalmazási jártasság hiánya és a módszertani tanácstalanság is akadályozza ezen technikák alkalmazását, és teljes körű elterjedését. Ezen hiányosságok felszámolása elsősorban a digitális eszköztár további bővítése és az önképzés/továbbképzés által preferált, azonban fontosnak ítéljük, hogy a már meglévő eszközöket célszerűen és megfelelően használjuk, hozzájárulva ezzel a nevelési-tanulási céljaink és feladataink eredményeihez. A világban és a társadalomban bekövetkezett változásokhoz való rugalmas alkalmazkodást tenné lehetővé, ha mindenki számára rendelkezésre állna egy-egy *laptop*. Ez nem csak a dokumentáció elkészítésében nyújtana segítséget, hanem a mindennapi munkához is eszközként állna rendelkezésre. A gyerekek fejlesztésének egyik eszközeként is szolgálna. Ezt kiegészítve, fejlesztve óvodai *digitális tábla* beszerzése pályázat útján tenné színesebbé óvodánk mindennapjait.

Törekvésünk az **egészséges és biztonságos környezet** biztosítása. A gyermekeket körülvevő külső és belső környezet sajátosan igazodik az egyes óvodaépületekben folyó nevelési gyakorlathoz. Pedagógiai tevékenységrendszerünkben és az épületenkénti sajátos környezetben segítenek az óvodapedagógusok és a munkájukat közvetlenül támogató dolgozók a gyermekeknek megérteni és feldolgozni a tárgyi - emberi világot, az abból származó információkat, a logika és a matematika világát, valamint a kimondott szavakat.

A nevelőmunkát segítő eszközök és felszerelések jegyzéke

I. HELYISÉGEK

Az egyes helyiségek és az udvarjellemző adatait (alapterület, belmagasság, légköbméter, belső burkolat, megvilágítás stb.) a hatályos építészeti, egészségügyi, munkavédelmi és tűzvédelmi jogszabályok tartalmazzák.

Megnevezés	Jogszabály megfelelés	Előírás db	Mennyiség/db	Szükséglet	Ütemezés éve
Csoportszoba	Igen		5	5	2024
Tornaszoba	Igen		1	1	2024
Játzóudvar	Igen		1	1	2024
Főigazgatói iroda	Igen		1	1	2024
Óvónői szoba	Igen		1	1	2024
Orvosi szoba	Igen		1	1	2024
Gyerek öltöző	Igen		5	5	2024
Gyerek mosdó	Igen		4	1	2024
Fejlesztő szoba	Igen		1	1	2024
Felnőtt wc	Igen		1	1	2024
Felnőtt öltöző	Igen		1	1	2024
Felnőtt mosdó	Igen		1	1	2024
Teakonyha	Igen		1	1	2024

6.3. Az óvodai élet megszervezése

A gyermek egészséges, a tevékenységekben megnyilvánuló fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a heti rend biztosítja a feltételeket, melyek a megfelelő időtartamú, párhuzamosan is végezhető, differenciált tevékenységek, valamint a gyermek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú (5-35 perces) csoportos foglalkozások tervezésével, szervezésével valósulnak meg. A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermek egyéni szükségleteihez, valamint tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre. A rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermeknek.

A jó napirendet folyamatosság és rugalmasság jellemzi. Fontos a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítása, szem előtt tartva a játék kitüntetett szerepét. A napi- és heti rendet a gyermekcsoport óvodapedagógusai alakítják ki.

Az óvodai élet szervezésében a gondozásnak is kiemelt szerepe van. Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában is nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését, együttműködve a gondozást végző munkatársakkal.

Az óvodai nevelés tervezését, valamint a gyermekek megismerését és fejlesztését, a fejlődésük nyomon követését különböző kötelező dokumentumok szolgálják. Az óvodai nevelés csak a jóváhagyott pedagógiai program alapján valósulhat meg és a teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében szervezhető meg, az óvodapedagógus feltétlen jelenlétében és közreműködésével.

Óvodánk épülete öt óvodai és egy bölcsődei csoport befogadására alkalmas. Óvodánkban osztott, és osztatlan csoportok szervezésére is sor kerülhet, mely függ az ott dolgozó pedagógusok kvalitásától, és a jelentkező gyermekek korbeli összetételétől. A gyerekek életkori sajátosságait figyelembe véve minél több tapasztalási lehetőség biztosítása a számukra, minél elmélyültebb, tartósabb játéksituációk előmozdítása.

- A jól megszervezett napirend és heti rend biztosítja a gyermekek egészséges, a tevékenységekben megnyilvánuló fejlődésének, fejlesztésének feltételeit.
- A napirend javaslat, mely tájékoztatást nyújt arról, hogy hogyan épülnek egymásra a különböző tevékenységek, hogyan alakulnak a mindennapjai a gyerekeknek. A csoportok napirendjét a csoportnaplók tartalmazzák. A különböző tevékenységek a gyermekek egyéni szükségleteihez, a gyermekcsoport igényeihez és szokásrendjéhez igazodnak. A napirendet, a heti rendet, és a szokásrendet a gyermekcsoport óvodapedagógusai alakítják ki és a csoportnaplóban rögzítik.

- Igyekszünk a folyamatosságot és a rugalmasságot biztosítani, megtalálva az egyes tevékenységek közötti helyes arányokat, kiemelve a játék kitüntetett szerepét.
- Napirendünkkel biztosítjuk a gyermekek számára a rendszerességet, a változatos tevékenységeket, a csoportok, a gyermekek, az óvoda nyugalma, a gyermekek biztonságérzetét.
- Az életkori jellemzők ismeretében és az egyéni eltérésekre építve az óvodapedagógus döntésétől függ (a szabad játékot kivéve) a felajánlott tevékenységek szervezése. A gyermekek a tevékenységbe változatos szervezeti formai keretek között kapcsolódhatnak be.
- Óvodapedagógusaink az egyes tevékenységek szervezésénél előnyben részesítik az egyéni és mikro csoportos foglalkoztatási formát. Ezen keretekben látjuk biztosítottnak az életkori és egyéni sajátosságoknak figyelembe vételét, az egyéni fejlesztést és a differenciált irányítást.
- Mindennapi munkánk szervezésében továbbá kiemelt szerepet szánunk a gondozásnak, érzelmi intelligencia fejlesztésének. Ebben a folyamatában az óvodapedagógus és a dajka összhangban nevel, építi kapcsolatát a gyermekkel, segíti személyiségük fejlődését.
- A heti tervezés biztosítja az éves tervek lebontását, a fejlesztési feladatok egymásra épülését. Minden óvodai csoportban heti váltásban dolgoznak az óvodapedagógusok, délelőtti, illetve délutáni munkaidő beosztásban.

Javaolt napirend

Időpontok	3-4 évesek	4-5 évesek	5-6-(7) évesek
6:30 - 9:00	SZABAD JÁTÉK Lehetőség szerint folyamatosan reggelizés Mozgásfejlesztés (tervezett kötelező vagy kezdeményezett)	SZABAD JÁTÉK Lehetőség szerint folyamatosan reggelizés Mozgásfejlesztés (tervezett kötelező vagy kezdeményezett)	SZABAD JÁTÉK Lehetőség szerint folyamatosan reggelizés Mozgásfejlesztés (tervezett kötelező vagy kezdeményezett)
9:00 - 12:00	Felajánlott, választható tevékenység	Felajánlott, választható tevékenység	Felajánlott, vagy kötelezően választható tevékenység

Időpontok	3-4 évesek	4-5 évesek	5-6-(7) évesek
	JÁTÉK a levegőn	JÁTÉK a levegőn	JÁTÉK a levegőn
12:00 - 15:00	EBÉD (kötött formában) PIHENÉS	EBÉD (kötött formában) PIHENÉS	EBÉD (kötött formában) PIHENÉS és igény szerint felajánlott tevékenység
15:00 - 17:00	UZSONNA (Folyamatos vagy kötött formában) Felajánlott, választható tevékenység JÁTÉK a levegő	UZSONNA (Folyamatos vagy kötött formában) Felajánlott, választható tevékenység JÁTÉK a levegőn	UZSONNA (Folyamatos vagy kötött formában) Felajánlott, választható tevékenység JÁTÉK a levegőn

A **heti rendben** – a napirendhez hasonlóan - vannak stabil, a rendszerességet, a szokásokat alapozó tevékenységek, ugyanakkor lehetőség van az óvodapedagógus döntése alapján rugalmasságra.

7. Dokumentációnk, tervezőmunkánk

Az óvodai nevelés tervezését, a gyermekek megismerését és fejlesztését, a gyermeki fejlődés nyomon követését különböző kötelező dokumentumok szolgálják.

A **pedagógiai dokumentáció célja**, hogy megjelenítse a helyi Pedagógiai Program elv-, cél-, és feladatrendszerét, meghagyva az óvodapedagógusok választási szabadságát a módszerek és az eszközök alkalmazásában. Az óvodapedagógus feladata, hogy a különböző tevékenységeket, kötetlen és kötött foglalkozásokat a Pedagógiai Program cél-, és feladatrendszere mentén logikusan építi fel.

Elvárás, hogy a pedagógiai munka, napi gyakorlata összhangban legyen az éves, valamint a kapcsolódó tematikus tervezésben foglaltakkal. Eltérések csak indokolt esetben fordulhatnak elő.

A pedagógiai dokumentumok elkészítése (tervezés, értékelés) és a tartalmak megvalósítása során – szükség szerint – elengedhetetlen a pedagógusok egymással, és a pedagógiai munkát segítő kollégákkal történő együttműködése.

7.1. Felvételi és mulasztási napló – OviKréta felületen - vezetése napi feladat, felelősei az adott gyermekcsoport óvodapedagógusai.

7.2. Csoportnapló – OviKréta felületen - vezetése napi feladat, felelősei az adott gyermekcsoport óvodapedagógusai.

Tartalmazza:

- a kötelező elemeket (óvoda neve, OM azonosítója és címe, a nevelés aktuális éve, a csoport megnevezése, a csoport óvodapedagógusainak neve, a megnyitás és lezárás helye és időpontja, a főigazgató aláírása, az óvodai körbélyegzők lenyomatának helye, a gyermekek neve és óvodai jele, heti rend, napirend);
- szabály és szokásrendszert (összefoglalja az óvodai élet tevékenységeivel kapcsolatos, az adott évben adott csoportra vonatkozó elvárásokat, normákat, célokat);
- éves tervezést (az adott évben az adott korcsoport számára összeállított ismeretanyag ajánlást, mese, vers, mondóka, dalos játék, vizuális tevékenységek gyűjteményt);
- heti terveket (egy hétre lebontva segíti a műveltségterületek komplexitásának, a témaegységek integrált feldolgozásának megszervezését, a váratlan eseményekhez való igazodást, a rugalmasság a módosítás lehetősége biztosítja számunkra = a tevékenységekben megvalósuló tanulás – Tematikus tervek, Reflexiók). A heti tervet mindig az előző hét eredményeire építve tervezi meg a két óvodapedagógus együttesen. A tervezett, tudatos ismeretszerzés október hónaptól kezdődik meg. Szeptember hónap az óvodába való visszaszokás, az ismétlések, a nyári élmények felidézésével zajlik. A heti rend kialakításában konkrét naphoz csak a testnevelés foglalkozás köthető, a tornaterem beosztás miatt. A többi tevékenység idejét és rendjét a csoportokban dolgozó óvodapedagógusok úgy tervezik és valósítják meg, hogy az minél inkább szolgálja a gyerekek személyiségfejlődését, előtérbe helyezve a megfelelő időtartamú, párhuzamosan is végezhető, differenciált tevékenységeket.
- megvalósulási feljegyzéseket (a gyermekcsoport viselkedésében, fejlődésében meghatározó jelentőségű, fontosabb események összegzése)
- év végi értékelést (a csoportra vonatkozó célkitűzések, feladatok eredményességének összefoglalása);
- gyermekek balesetvédelmi felkészítését (a veszélyes helyzetekre való figyelemfelhívás, napi szinten /jelölése a csoportnaplóban, Óvó-védő szabályokat);
- A gyermekcsoport összetételére, létszámára, a csoport működésére vonatkozó adatokat,

- Speciális fejlesztésben résztvevő gyermekek névsorait,
- Csoportprofilt,
- Befogadási tervet,
- Éves tanulási tervet,
- Tervezett programokat, szervezési feladatokat,
- Átvett intézményi jó gyakorlatok, saját innovációk nyomon követését,
- Kapcsolatot a szülőkkel,
- Hivatalos ellenőrzéseket, látogatásokat,
- Balesetek nyilvántartását,
- A csoport életével kapcsolatos feljegyzéseket.
- A csoportnapló önellenőrzési / ellenőrző lapját
- A csoportban elvégzett egészségügyi szűrések/ellenőrzéseket,
- Ünnepek és hagyományok / eseményeket,
- Szülői értekezletek dokumentációit.

7.3. Gyermekek egyéni fejlődésének nyomon követése

- a befogadás tapasztalatai,
- mérés - értékelés eredményei,
- egyéni fejlesztési tervek: A Szakértői Bizottság szakvéleményében meghatározott fejlesztési területek alapján, a segítő szakemberekkel (gyógyypedagógus, pszichológus, utazó gyógyypedagógusok) együttműködve készíti el az óvodapedagógus az egyéni fejlesztési tervet, amely az érintett gyermek fejlődési naplójában kerül elhelyezésre.

7.4. Gyermekvédelmi dokumentumok:

- a hátrányos és veszélyeztetett gyermekek nyilvántartása,
- rendszeres óvodába járás ellenőrzésének feljegyzései,
- a gyermekvédelmi felelős dokumentációja, tervezése, esetleírásai.

8. Az óvoda kapcsolatai

Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt szolgálja a gyermek fejlődését. Ennek alapvető feltétele a *családdal való szoros együttműködés*. Az együttműködés formái változatosak, a személyes kapcsolattól a különböző rendezvényekig magukban foglalják azokat a lehetőségeket, amelyeket az óvoda, illetve a család teremt meg. Az óvodapedagógus figyelembe veszi a családok sajátosságait, szokásait, az együttműködés során érvényesíti az intervenciók gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait.

Az óvoda kapcsolatot tart azokkal az intézményekkel, amelyek az óvodába lépés előtt (bölcsődék és egyéb szociális intézmények), az óvodai élet során (pedagógiai szakszolgálat intézményei, gyermekjóléti szolgálatok, gyermekotthonok, egészségügyi, illetve közművelődési intézmények), és az óvodai élet után (iskolák) meghatározó szerepet töltenek be a gyermek életében. A kapcsolattartás formái, módszerei alkalmazkodnak a feladatokhoz és a szükségletekhez. A kapcsolatok kialakításában és fenntartásában az óvoda nyitott és kezdeményező.

A nemzetiséghez tartozó gyermekeket is nevelő óvoda kapcsolatot tart az érintett nemzetiségi önkormányzatokkal, szervezetekkel.

„A Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása érdekében az óvoda a *külhoni magyar óvodákkal* kapcsolatépítésre törekszik, és – lehetőségei szerint – szakmai kapcsolatot tart fenn.”

8.1. Családokkal való együttműködés

A kisgyermekkor első nagy megrázkódtatását általában 3 éves korban az óvodába lépés jelenti mindenki számára, amikor el kell szakadni az édesanyjától, s az addig megszokott, meghitt környezettől. Ez az elszakadás megviseli a gyermeket és a szülőket is, ezért nagyon fontosnak tartjuk, hogy már az óvodába lépés előtt megismerkedjünk eljövendő óvodásainkkal és családjukkal. Fontos, hogy megismerhessék óvodai programunkat, elképzeléseinket, hiszen ha érzik, hogy jó kezekben van gyermekük, szeretettel fordulunk feléjük, megkönnyíthetjük számukra az elválást egymástól, s zökkenő mentesebbé válik a „beszoktatási” feladatok ellátása. Óvodai életünket úgy szervezzük, hogy „nyitott könyvként” álljunk a családok előtt. Mindig ismerniük kell nevelésünk célját, feladatait, s elvárásainkat velük szemben, hiszen csak közösen tudunk a gyermekek érdekében hatékonyan tevékenykedni. Soha nem szabad azonban arról megfeledkezni, hogy a gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége. Az óvodapedagógus figyelembe veszi a családok sajátosságait, szokásait, az együttműködés során érvényesíti a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait.

A kapcsolattartás formái:

- Szülői értekezletek (szükség esetén évente több alkalommal) Szülői értekezleten az óvodát, a csoportot, a gyermeket, a szülőket érintő legfontosabb témákat, feladatokat, programokat, problémákat beszéljük meg. Az óvodapedagógus feladata a szülők véleményének meghallgatása, javaslataik figyelembe vétele.
- Családlátogatások (még az óvodába lépés előtt, valamint szükség esetén, ha komoly problémát kell megoldani), A családlátogatás célja, hogy az óvodapedagógus megismerje

a gyermeket közvetlen környezetében, felmérje helyét a családban, tájékozódjon a család nevelési elveiről, szokásairól. Probléma esetén a gyermekvédelmi felelőssel együtt végzik ezt.

- Befogadás alkalmával különbséget kell tennünk a családból, bölcsődéből vagy más közösségből érkező gyermekek között, hiszen ők hamarabb elfogadják az új környezetet, napirendet. (amennyiben igénylik, természetesen nekik is lehetőséget biztosítunk az anyás beszoktatásra) A beszoktatás a későbbi közösségi életet is meghatározhatja, a biztonságot nyújtó, nyugodt, szeretetteljes, családi légkör megtapasztalásával.
- Nyílt napok- óvodás gyerekek szülei számára- Nyílt napon a szülőknek lehetőséget biztosítunk az óvodai életbe való betekintésre.
- Nyílt napok-leendő óvodások szülei számára-: Lehetőséget adunk a leendő szülők számára is az óvodával való és az ott folyó szakmai munka megismerésére, tájékozódásra.
- Rendezvények: Intézményünket igyekszünk nyitottá tenni, ennek érdekében több olyan programot, eseményt szervezünk, mely közös a gyerekek szüleivel.

Célunk az együttműködés terén:

- a gyermekek személyiségének megismerése, a családok megismerése
- a gyermek egészségállapotának megismerése, különös tekintettel a fokozott kockázatú allergiás betegséggel diagnosztizált gyermekek, egészségének megőrzése
- a gyermek fejlesztéséhez a feladatok egységes értelmezése
- a gyermekneveléshez nyújtandó segítségadás koordinálása
- a kölcsönös bizalom megteremtése
- szülők aktív közreműködésére történő inspirálás saját gyermekeik óvodai nevelése terén: az óvodai és a szülői nevelés kölcsönös megismerése
- az együttműködés szabályainak betartása, a közös célok megvalósítása a gyermek harmonikus személyiségfejlesztése érdekében
- kapcsolattartás a segítő szakma képviselőivel

8.2. Iskolákkal való együttműködés

A törvényi változások, a tankötelezettség időpontjának megfelelő értelmezése és gyakorlata, az óvodai nevelés országos alapprogramjának megállapítása, mely szerint **„a gyermek az óvodáskor végén belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában, az óvodásból iskolássá érik”**, a korábbi évek gyakorlatánál is fokozottabban indokolják a két intézmény típus együttműködését. Elsődlegesen azért érezzük ennek

Aranyosapáti Napsugár Óvoda és Bölcsőde

fontosságát, hogy a két intézmény megismerje egymás nevelési és oktatási koncepcióját, megkönnyítve ezzel a gyermekek intézményváltását. A szülők megfelelő tájékoztatása is kötelességünk. Lehetővé kell tennünk, hogy a gyermekek pozitív élményekkel találkozzanak az iskolai élettel kapcsolatosan.

Intézményünk igyekszik mindent megtenni annak érdekében, hogy a helyi általános iskola pedagógusaival egymást segítő szakmai kapcsolatot alakítsunk ki. Ennek érdekében megismerjük munkatervüket, kezdeményezően részt vállalunk az óvoda–iskola átmenet nehézségeinek csökkentésében. Meghívjuk minden óvodai rendezvényre az iskolát, mint partnert, s igyekszünk mi is részt venni az iskolai rendezvényeken.

Szakmai együttműködés keretein belül több alkalommal tartottunk közös megbeszélést az alsós pedagógusokkal, ahol napirendre kerültek az aktuális problémák és feladatok.

Óvodapedagógus feladatai az óvoda - iskola együttműködés során:

- A tanítói közösség számára biztosítson lehetőséget a gyakorlati munkába való betekintésre, a leendő első osztályos gyerekek óvodai környezetben való megismerésére.
- Az óvodapedagógus korrekt tájékoztatást nyújtson a gyermekek személyiségével, fejlődésével kapcsolatban. Az egyéni bánásmód alkalmazásának tapasztalatairól és az esetleges alkalmazkodási nehézségekről. A tapasztalatcsere személyes beszélgetés keretében történjék, s vegye figyelembe a gyermekek személyiségi jogait.
- Szervezzenek gyermekekkel együtt történő iskolai látogatásokat, melyek ismerkedési lehetőséget nyújtanak a leendő tanítókkal, az iskolai helyiségekkel, taneszközökkel és a tanórával.
- Kísérjék figyelemmel az óvodából elballagó gyermekek iskolai beilleszkedését, a tapasztalatokat építsék be pedagógiai munkájukba.
- Az óvodapedagógusok fejlesszék ismereteiket az óvoda-iskola átmenet megkönnyítését támogató módszerek alkalmazásának érdekében.

8.3. Fenntartóval való együttműködés

Intézményünk részéről Pedagógiai Programunk egyfajta kötelezettségvállalás az Aranyosapáti Község Önkormányzata – mint intézményfenntartó – felé arra vonatkozóan, milyen színvonalú óvodai ellátást biztosít állampolgárainak, az óvodát igénybe vevő családoknak.

Cél: az eredményes és hatékony együttműködés, kiemelten az alábbi tartalmak vonatkozásában:

- az intézményi dokumentumokkal szembeni fenntartói elvárások folyamatos pontosítása

Aranyosapáti Napsugár Óvoda és Bölcsőde

- a beszámoltatás szempontjainak és eljárásrendjének kidolgozása, működtetése
- adatszolgáltatás rendjének szabályozása
- partneri igény-, és elégedettség mérés eljárásrendjének egyeztetése
- egyéb kapcsolattartási tartalmak

Az óvoda és a fenntartó közti együttműködésért felelős személy az intézmény vezetője. A folyamatos és rendszeres együttműködés során segíti az óvoda szakmai munkájának megvalósíthatóságát, presztízsének növelését. A főigazgató kezdeményezésére a fenntartó képviselője és a képviselőtestület tagjai meghívást kapnak az intézmény rendezvényeire, értekezleteire, ünnepségeire, amely elősegíti, hogy betekintést nyerjenek az óvoda életébe és megtapasztalják alkalmazottaink szakmai elkötelezettségét.

A főigazgató szorgalmazza, hogy a Fenntartót tájékoztatást kapjon az óvodában folyó szakmai munkáról, a pedagógiai törekvéseinkben elért eredményeinkről.

Az óvoda és a Fenntartó kapcsolata elsősorban a következő főbb területekre terjed ki:

- az óvoda Alapító okiratának kialakítása, módosítására
- pénzügyi-, gazdálkodási tevékenységére, az éves költségvetés jóváhagyása, elfogadása, módosítása
- óvodánk ellenőrzése:
 - gazdálkodási szempontból
 - működési szempontból
 - törvényességi szempontból
 - a szakmai munka eredményessége tekintetében
 - az itt folyó gyermekvédelmi tevékenységre
 - a gyermekbalesetek megelőzése érdekében tett intézkedések tekintetében
- az óvodában folyó szakmai munka értékelése
- jogszabályi elvárás szerint a szabályozó dokumentumok jóváhagyása, ellenőrzése
- kompetencia és teljesítményalapú vezetői teljesítményértékelési rendszer működtetésének támogatása.

A Fenntartóval való kapcsolattartás formái:

- szóbeli tájékoztatás
- írásban beszámoló évente egy alkalommal
- egyeztető tárgyalások és megbeszélések
- értekezletek

- az óvoda képviseletének szükség és igény szerinti biztosítása a Képviselő testületi és Bizottsági üléseken
- fenntartói rendeletek és határozatok átvétele azok végrehajtása céljából
- szükség és igény szerint speciális információszolgáltatás az óvoda pénzügyi-, gazdálkodási-, szakmai tevékenységhez kapcsolódóan
- a működésünkkel és eredményességünkkel kapcsolatos igény és elégedettség mérés

8.4. Kapcsolat a Gyermekjóléti Szolgálattal

Aranyosapáti az ország leghátrányosabb részeinek egyike. Intézményünk speciális helyzetéből adódóan sok a HH illetve HHH gyermek. Ezt a tényt szem előtt tartva kiemelt jelentőséggel bír óvodánkban ennek a területnek a kérdésköre. Az óvodapedagógusoknak kellőképpen figyelemmel kell kísérni az óvodás gyerekek családjait, az ő anyagi, szociális és mentális helyzetüket. A jelzőrendszer folyamatos működtetéséért jó kapcsolatot szükséges ápolni a családgondozókkal. Időközönként tapasztalatcserét kell tartani, mellyel kölcsönösen feltérképezésre kerülhetnek az előforduló problémák. A két intézmény vezetője mellett szükség van a dolgozó kollektíva teljes együttműködésére, ami lehetővé teszi a kellően professzionális megoldások megtalálását és véghezvitelét.

Óvodapedagógus feladatai az óvoda - gyermekjóléti szolgálat kapcsolattartása során:

- Folyamatos kapcsolattartás a gyermekvédelmi szolgálat képviselőjével,
- szükség esetén közös családlátogatás kezdeményezése és megvalósítása,
- a hároméves gyermekek be óvodázásának elősegítése, szorgalmazása, a felzárkóztatás, kompenzálás mielőbbi elkezdése,
- a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek feltérképezésébe való részt vétel,
- a szociális hátrányból adódó hiányosságok pótlásának támogatása (lelki, életviteli, neveléspedagógiai segítség, tanácsadás, adományok gyűjtése),
- az egyénre szabott családsegítésben való aktív részt vétel, együttműködés.

A szociális segítő, - aki a Gyermekjóléti Szolgálat alkalmazottjaként a pedagógusok munkatársa - a kiscsoportos gyermekek szüleinek tájékoztatót tart a szolgáltatásaikról, köztük az óvodai szociális segítő tevékenységről, melynek során elsődleges szempont az óvoda kapcsán a segítség és a segítség eszköztárának kialakítása, továbbá az új rendszer mihamarabbi bevezetése annak érdekében, hogy a veszélyeztetett gyermekek minél hamarabb kiszűrhetőek legyenek, és veszélyeztetett helyzetük megszűnjön.

8.5. A pedagógiai szakszolgálatokkal való kapcsolat

A jelenlegi társadalmi helyzet, a családok megváltozott életkörülményei megköveteli tőlünk napjainkban, hogy az eddigieknél is szorosabb, együttműködőbb kapcsolatot alakítsunk ki a szakmai és szakszolgáltató intézményekkel. Sajnos a családok életszínvonalának csökkenése következtében, valamint a családok széthullása miatt tapasztaljuk, hogy egyre több a veszélyeztetett gyermekek száma. Vannak olyan családok, akik rendkívül nagy erőfeszítéseket tesznek életszínvonaluk megtartásáért, ezáltal egyre kevesebb idejük jut a gyermekeik nevelésére. Ennek következményeként sajnálatos tény, hogy egyre több kisgyermeknek van szocializációs, viselkedési problémája. Mindemellett természetesen nem szabad megfeledkeznünk a tehetséggondozásról sem.

A különleges bánásmódot igénylő gyermekek esetében szükség szerint különösen jelentős az óvoda együttműködő szerepe az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.

A kapcsolattartás tartalma, formái:

- logopédiai ellátás,
- nevelési tanácsadás,
- tanulási képességet vizsgáló szakértői tevékenység,
- gyógypedagógiai tanácsadás.

Az óvodapedagógus feladatai az óvoda - pedagógiai szakszolgálatok kapcsolattartása során:

Az óvodapedagógus szükség esetén kérje külső szakember segítségét (beilleszkedési zavarokkal, tanulási nehézséggel, magatartási rendellenességgel küzdő gyermekek problémáinak feltárása, valamint rehabilitációs célú foglalkoztatása, sajátos nevelési igényű gyermekek szakszerű nevelése érdekében). Az óvodapedagógus szükség szerint kezdeményezze a gyermek szakvizsgálatát. Az óvodapedagógus a gyermekek esélyegyenlősége érdekében minden esetben tanúsítson maximális együttműködést a szak és szakmai szolgáltató intézmények munkatársaival, a fejlesztés folyamatáról végezzenek szakmai konzultációt.

8.6. Egészségügyi intézményekkel való kapcsolat

Az óvoda orvosának és védőnőjének neve és az intézményben való tartózkodásuk időpontját a központi faliújság tartalmazza. A gyermekorvos heti rendszerességgel tesz látogatást az óvodaépületben, a szakorvosi szűrővizsgálatok (fogászat, szemészet) időpontját a szakorvosok határozzák meg, melyről az óvodapedagógusok egy héttel korábban értesítik a gyermekek szüleit.

A **védőnő** a főigazgatóval egyeztetett rend szerint, vele együttműködve, a hatályos jogszabályok szerint végzi a preventív munkát. Az óvoda dolgozóinak feladata a feltételek biztosítása, a szülők tájékoztatása és a gyermekek együttműködésének elősegítése.

Az étel érzékeny, az allergiás gyermekek ellátása érdekében az óvoda orvosaival, valamint a gyermekek ellátását végző szakemberekkel való együttműködés, kapcsolattartás elsősorban az óvodapedagógusok feladata, a főigazgató elsődleges tájékoztatása mellett. Allergiás gyermek ellátása esetén fontos, hogy az óvodapedagógusok ismerjék a gyermek kezelőorvosának a nevét, valamint az orvos telefonos elérhetőségeit. A pedagógus mindig kérdezze meg a szülőt esetleg a gyermek kezelőorvosát arról, hogy mire kell odafigyelni.

A kapcsolattartás formái:

- gyermekorvosok, védőnők, fogorvos rendszeres szűrővizsgálatai,
- alkalmankénti esetmegbeszélések,
- tájékoztató előadások szervezése szülőknek.

Az óvodapedagógus feladatai az óvoda - Egészségügyi intézmények kapcsolat tartása során:

- Az óvodapedagógus szükség esetén kérje szakember segítségét,
- az óvodapedagógus szükség szerint kezdeményezze a gyermek szakvizsgálatát,
- az óvodapedagógus támogassa a családok egészséges életmóddal kapcsolatos ismereteit, ha szükséges legyen segítője is a folyamatnak.

8.7. Szakmai szolgáltató intézményekkel való kapcsolat

Folyamatosan figyeljük a felkínált képzéseket, programokat és a programunk által megkívánt fejlesztési lehetőségek előtérbe helyezésével veszünk részt azokon.

A kapcsolattartás formái:

- Az óvodapedagógusok továbbképzéseken való részvétele,
- szakértői tanácsadások igénybevétele,
- rendszeres kommunikációs kapcsolat (telefon, e-mail, személyes beszélgetés) a nevelőtestület innovációs törekvéseit segítő Megyei Pedagógiai Intézménnyel.

Az óvodapedagógus feladata az óvoda - Szakmai szolgáltató intézmények kapcsolattartása során:

- Az óvodapedagógusok pedagógiai kultúrájának gazdagítása, fejlesztése „az egymástól tanulás”(belső tudásátadás) szemléletének elsajátítása,
- Folyamatos önképzés és továbbképzések megvalósítása új pedagógiai eljárások megismerése, annak beépítése a mindennapi gyakorlatba.

8.8. Kapcsolat a közművelődési intézményekkel

A településen működő közművelődési intézményekkel való kölcsönös kapcsolat kialakításának elérése érdekében az óvoda kapcsolódjon be a község kulturális vérkeringésébe. A folyamatos és eredményes kapcsolattartás érdekében, gyermekeink minél több rendezvényt látogassanak az intézmény dolgozóival és szüleikkel közösen.

Az óvodapedagógus feladatai az óvoda - közművelődési intézmények kapcsolattartása során:

Az óvodapedagógusok gyermekeikkel vegyenek részt a város rendezvényein ezzel is erősítve a közösséghez való tartozást gyermekeinkben. Intézményünk gyermekei vállaljanak fellépést rendezvényeken, mellyel erősíthetjük és gazdagíthatjuk személyiségüket, képességeiket. Az óvodapedagógusok tevékenykedjenek a csoportba járó gyerekekkel a hagyományápolás területein.

8.9. Kapcsolat a helyi civil szervezetekkel

Településünkön több civil szervezet működik, melynek mindegyikével igyekszik intézményünk jó kapcsolatot ápolni.

Az óvodapedagógus feladata az óvoda – civil szervezetek kapcsolattartása során:

- A civil szervezetekkel közös rendezvényeken való részvétellel a közösséghez való tartozás erősítése,
- egymás rendezvényeinek lebonyolításában való segítségnyújtás,
- közös programok szervezésével közösségi élmény biztosítása.

8.10. A Roma Nemzetiségi Önkormányzattal való kapcsolat

Aranyosapáti községében működik Roma Kisebbségi Önkormányzat, mellyel intézményünk igyekszik jó kapcsolatot kialakítani. Teszi ezt abból a tényből kiindulva is, hogy gyerekeink magas százalékban roma származásúak.

A kapcsolattartás formái:

- Folyamatos kapcsolattartás a Roma Nemzetiségi Önkormányzat vezetőjével, esetenként tagjaival,
- az óvoda rendezvényeire való meghívás szorgalmazása,
- az óvoda alapvető dokumentumainak megismertetése,
- az esetleges közös pályázati lehetőségek megbeszélése, kihasználása.

8.11. Kapcsolat a Szabolcs Vármegyei Gyermekvédelmi Igazgatóság

Körzetközpontjaival, a Nevelőszülők hálózatával

A nevelőszülői hálózat a szülői gondoskodást átmenetileg vagy tartósan nélkülözni kénytelen, valamint az elárvult gyermekek és fiatal felnőttek gondozását, nevelését végzi. A nevelőcsaládok a vérszerinti családot helyettesítő szerepkörben, saját otthonukban nyújtanak segítő kezet, érzelmi biztonságot a rászoruló gyermekeknek.

A kapcsolattartás formái:

- Találkozás az óvodai beiratkozás alkalmával,
- családlátogatások,
- személyes beszélgetések, segítségnyújtás,
- hivatalos megkeresésekre történő reagálás.

Az óvodapedagógus feladata a kapcsolattartás során:

- Az óvodapedagógusok ismerjék meg az intézménybe került kiskorúak anamnézisért, élethelyzetének változásait, ennek személyiségre gyakorolt hatásait a lehetőségekhez mérten térképezzék fel.
- Vegyék fel a kapcsolatot a nevelőszülőkkel, ismerkedjenek meg a kialakult helyzettel, majd ebből kiindulva beszéljék meg a további teendőket. Pedagógiai és pszichológiai ismereteiket felhasználva igyekezzenek pedagógusként minden esetben a gyerekek érdekeit képviselni.
- Probléma esetén éljenek a jelzés lehetőségével az intézmény vezetője felé, aki felkeresi az illetékes, kirendelt gyámot, illetve a területileg illetékes Kormányhivatal Járási Gyámhivatalait.

8.12. A Bölcsődével való kapcsolat

Függetlenül attól, hogy a bölcsődével közös intézmény vagyunk, az eddigi gyakorlatokhoz híven továbbra is szükségesnek tartjuk a kialakult jó kapcsolat ápolását. Nagy segítséget nyújt, ha a kisgyermeknevelő gondozóktól tájékoztatást kapunk az újonnan érkező gyermekek szokásairól, fejlettségéről. Az információk tudatában segíteni tudjuk a gyermekek óvodai beilleszkedését.

A kapcsolattartás formái:

- a leendő kiscsoportos óvodapedagógusok ellátogatnak a bölcsődébe és tájékozódnak, illetve tájékoztatást adnak a szülők számára az óvodáról
- a leendő kiscsoportosok ellátogatása kisgyermeknevelőikkel az óvodába
- közös szakmai tapasztalatcsere a kiscsoportosok beilleszkedését követően.

8.13. Egyházakkal való együttműködés

Az óvodás gyermekek számára szülői igény szerint a történelmi egyházak által nyújtott hittan szakképzett hitoktatóval szervezhető. Az óvoda biztosítja a vallási neveléshez szükséges helyet és az eszközöket. A hitoktatás megkezdése előtt be kell szerezni a szülői szervezet véleményét.

8.14. Az óvoda külhoni kapcsolatai

Mivel tapasztalataink még nincsenek, ezért külhoni magyar óvodapedagógusokkal és óvodákkal szakmai kapcsolatépítésre törekszünk.

Az óvoda külhoni kapcsolatainak fejlesztési lehetőségei:

- Szakmai tapasztalatcserek szervezése: Kapcsolatfelvétel és ápolás külhoni magyar óvodákkal.
- Olyan pályázati lehetőségek és egyéb források felkutatása, amelyek hozzásegítenek a külhoni magyar óvodákkal történő szakmai kapcsolatfelvételre és annak ápolására.
- Olyan szakmai tartalmak (versek, mesék, dalok, fotók, kisfilmek, stb.) beemelése az óvodai nevelőmunkába, melynek révén a gyermekek is közelebb kerülhetnek a Kárpát medence magyar lakta településeihez, kultúrájához.

9. Az óvodai élettevékenység formái és az óvodapedagógus feladatai

*„Guggoljon le ide mellém,
ki nem csak hallani,
de érteni akar,
hogy közel legyen a szívdobogásunk.”
Birtalan Ferenc*

9.1. Játék

A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, s így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. A játék - szabad-képzettársításokat követő szabad játékfolyamat - a kisgyermek elemi pszichikus szükséglete, melynek mindennap visszatérő módon, hosszantartóan és lehetőleg zavartalanul ki kell elégülnie. A kisgyermek a külvilágból és saját belső világából származó tagolatlan benyomásait játékában tagolja. Így válik a játék kiemelt jelentőségű tájékozódó, a pszichikumot, a mozgást, az egész személyiséget fejlesztő, élményt adó tevékenységgé. A kisgyermek első valódi játszótársa a családban, az óvodában is a felnőtt - a szülő és az óvodapedagógus. Az óvodapedagógus utánozható mintát ad a játéktevékenységre, majd amikor a szabad játékfolyamat már kialakult, bevonható társ marad, illetve segítővé,

kezdemenyezővé lesz, ha a játékfolyamat elakad. Az óvodapedagógus jelenléte teszi lehetővé a gyermekek közötti játékapcsolatok kialakulását is. A játékhoz megfelelő helyre és egyszerű, alakítható, a gyermeki fantázia kibontakozását segítő anyagokra, eszközökre, játékszerekre van szükség. Az óvoda és az óvodapedagógus feladata, hogy megfelelő csoportlégkört, helyet, időt, eszközöket és élményszerzési lehetőségeket biztosítson a különböző játékformákhoz, a gyakorló játékokhoz, a szimbolikus játékokhoz, konstruáló játékokhoz, a szabályjátékokhoz. A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az élményszerű, elmélyült gyermeki játék kibontakozását. Mindezt az óvodapedagógus feltételteremtő tevékenysége mellett a szükség és igény szerinti együttjátszásával, támogató, serkentő, ösztönző magatartásával, indirekt reakcióival éri el. Az óvodában előtérbe kell helyezni a szabadjáték túlsúlyának érvényesülését. A játék kiemelt jelentőségének az óvoda napirendjében, időbeosztásában, továbbá a játékos tevékenységszervezésben is meg kell mutatkoznia. Az óvodai élet örömtelivé tétele csak a szabad, nyugodt önfeledt játékban valósulhat meg. A 3-7 éves korú gyermekek legkedvesebb és leghasznosabb tevékenysége, mely közben a mellett, hogy gazdagodnak ismereteik, formálódik személyiségük, gazdagodnak érzelmeik, felkészülnek a felnőttkori életre.

„A gyermekek akkor a legkomolyabbak, amikor játszanak.

Olyankor tanulják, hogy mi is az élet. „

Michel Butor

Minden életszakasznak megvannak a megfelelő játékfajtáik, így a gyakorló, szerep, konstruáló és szabályjátékok segítségével szerveződnek az óvodai élet mindennapjai. Az óvodapedagógus feladata, hogy ezeket direkt, illetve indirekt módon úgy szervezze, vezesse, hogy abban a lehető legmagasabb szintre eljuthassanak a gyerekek. Azoknak a gyerekeknek a fejlődéséhez, akik otthonukban nem kaphatnak megfelelő élményt a játékhoz, segíteni kell az intézmény dolgozóinak. A játék közben megtapasztaltak a tanulás elengedhetetlen kritériumai, feltételei. A képességfejlesztő játékokat minden kor preferálni kell, hogy a gyermekek egyes részképességei megfelelőképpen fejlődjenek.

Sikerkritériumok:

- képes az önfeledt játékra, játékában kitartó,
- képes alkalmazkodni társaihoz, a felnőttekhez és képes mások igényeit is tiszteletben tartani,
- képes élete eseményeit, történéseit és tapasztalatait újra átélni, eljátszani,

- szerepjátékainak köszönhetően megtanul konfliktusokat kezelni, társas kapcsolataiban megjelennek az óvoda által preferált viselkedési normák, érzelmi intelligenciája fejlődik,
- képes a szerepvállalásra, kreatív együttműködésre; szerepek elosztására, alkalmazkodik az alá és fölérendeltségi viszonyokhoz egyaránt;
- játéktevékenységében dominánsan van jelen a tartalmas szerepjáték,
- a szabályjátékok során képes az egészséges versenyszellemből kialakuló érzelmek kezelésére, a siker és kudarc elviselésére egyaránt,
- önállóan választ és készít kiegészítő eszközöket a játékokhoz a témáknak megfelelően,
- képessé válik egy játék témát több napon keresztül folytatni a társaival, mindig gazdagítva, kibővítve azt.

9.2 Verselés, mesélés

A többnyire játékos mozgásokkal is összekapcsolt mondókák, dúdolók, versek hozzájárulnak a gyermek érzelmi biztonságához, anyanyelvi neveléséhez. Ezek ritmusukkal, a mozdulatok és szavak egységével a gyermeknek érzéki-érzelmi élményeket nyújtanak. A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok, gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese - képi és konkrét formában - esetlegesen a bábozás és dramatizálás eszközeivel feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges, és megfelelő viselkedésformákat. A mese különösen alkalmas az óvodás gyermek szemléletmódjának és világképének kialakítására. Visszaigazolja a kisgyermek szorongásait, s egyben feloldást és megoldást kínál. A tárgyi világot is megelevenítő, átlelkesítő szemléletmódja, és az ehhez társuló, a szigorú ok-okozati kapcsolatokat feloldó mágikus világképe, csodákkal és átváltozásokkal ráébreszt a mélyebb értelemben vett pszichikus realitásra és a külvilágra irányított megismerési törekvésekre. A mesélővel való személyes kapcsolatban a gyermek nagy érzelmi biztonságban érzi magát, s a játéktevékenységhez hasonlóan a mesehallgatás elengedett intim állapotában eleven, belső képvilágot jelenít meg. A belső képalkotásnak ez a folyamata a gyermeki élményfeldolgozás egyik legfontosabb formája. A gyermek saját vers- és mesealkotása, annak mozgással és/vagy ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja. A mindennapos mesélés, mondókázás és verselés a kisgyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme. Az óvodában a 3–7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi – népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó

mondavilág elemei, meséi –, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van.

A kisgyermek családi szocializációja során talán elsőként sajátítja el a kommunikáció különböző formáit. Még a tényleges beszéd megjelenése előtt képes arra, hogy a metakommunikáció illetve a nem verbális kommunikáció eszköztárát értse, és alkalmazni tudja. Nagyon fontos feladatunk ezek továbbvitele, oly módon, hogy erősítsük mindegyiket. Amikor még életünk legelső napjaiban, heteiben járunk olyan fokú érzelmi intelligenciával, rendelkezünk- amely, ha nem veszne el - felnőttként nagyban segítené ilyen jellegű problémáink megoldását.

Ezért nagyon fontos az előbb említett nem verbális illetőleg metakommunikáció fejlesztése is a verbális kommunikáció mellett karöltve. A kisgyermek anyjától, az őt körülvevő emberektől sajátítja el a nyelv jelrendszerét. Kézenfekvő tehát, hogy eltérő szinten érkeznek hozzánk. Feladatunk az, hogy mindenkivel elsajátíttassuk az elfogadott köznyelvi beszéd rendszerét és annak helyes stilisztikai, grammatikai használatát az adott életkori sajátosságoknak megfelelően. Legfontosabb segítségünk ebben saját magunk vagyunk, az a minta, amit felnőttként közvetítünk a gyermek felé. E mellett a mindennapi verselés, mondókázás, mesélés, dramatizálás, szituációs játékok, a könyvek, melyek mindig elérhetőek fogják biztosítani a sikert az óvodáskor végére.

Sikerkritériumok:

- óvodáskor végére kialakul belső érdeklődésük, szeretetük az irodalmi alkotások iránt, igénylik a verseket, meséket,
- mesehallgatás közben képesek a belső képalkotásra és azok más, változatos kifejezésére,
- szívesen mondanak általuk kitalált történeteket, meséket,
- örömmel végeznek ilyen jellegű tevékenységeket szabadidőben is,
- szívesen báboznak, dramatizálnak önmaguk és társaik örömére,
- szeretik, becsülik, óvják a könyveket, örömmel lapozgatják, nézegetik azokat, egyedül és csoportosan is,
- élvezettel ismételtetik a verseket, mondókákat, rigmusokat, népi csúfolókat, kiolvasókat az óvodai tevékenységek valamennyi területén, a nap bármely szakában.

.3 Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Az óvodában a környezet hangjainak megfigyelése, az ölbeli játékok, a népi gyermekdalok, az éneklés, az énekes játékok, a zenélés örömet nyújtanak a gyermeknek, egyben felkeltik zenei érdeklődését, formálják zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát. Az élményt nyújtó közös ének-zenei tevékenységek során a gyermek felfedezi a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömét. A népdalok éneklése, hallgatása, a gyermek-, néptáncok és népi játékok, a

hagyományok megismerését, továbbélését segítik. Az óvodai ének-zenei nevelés feladatainak eredményes megvalósítása megalapozza, elősegíti a zenei anyanyelv kialakulását. Az énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a gyermek zenei képességeinek (az egyenletes lüktetés, ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásának alakításában. A zenehallgatási anyag megválasztásánál az óvodapedagógus figyelembe veszi a nemzetiségi nevelés esetében a gyermekek nemzetiségi hovatartozását is. Az éneklés, zenélés a gyermek mindennapi tevékenységének részévé válik a felnőtt minta spontán utánzásával.

Pszichológusok megállapítása szerint a zenei nevelés már az anyaméhben el kell, hogy kezdődjön, hiszen az ott átélt, megélt hangok, zörejek, dallamok hatással vannak a magzatra, annak fejlődésére. Ezt szem előtt tartva már az állapotos anyukát meg kell győzni arról, hogy dúdoljon, énekeljen a várva várt csemetéjének. Érzelmi életére, az anya- újszülött kapcsolatra van jó hatással, s majdan a megszületése után is megnyugtatóják az ismert dallamok. Ennek a folytatásaként fogjuk meg a bölcsiben, oviban a kicsiket és ölben ültetve, majd önálló mozgás kíséretében ismertessük meg velük a magyar népzenei, népköltészeti kincsünk mondókáit, dalait. Minden korban az életkori sajátosságoknak megfelelő hangkészletű és hosszúságú, tartalmú zenei anyagot kell választanunk, hogy a fejlesztés legnagyobb fokát tudjuk elérni.

A ritmusérzék, figyelem, koncentráció, szabálytudat, szövegtanulás, stb. mind a komplex fejlesztést segítik elő. Mindezeket együttvéve fejlődik zenei érzékük, műveltségük, az egész személyiségük pozitív irányba. A gyerekek úgy érkeznek az intézménybe, hogy már rendelkeznek valamiféle zenei kultúrával, ismerettel, erre kell céltudatosan építkezni tovább. Azokat a kicsiket, akik már szeretnek énekelni, tovább kell segíteni a haladás útján, akik előtt még ismeretlen ez a fajta élményszerzés meg kell ismertetni annak szépségét. A különböző népi hangszerek megismertetése, kipróbálása, rövidebb zeneművek hallgatása, az óvó nénik előadása mind- mind fejlesztő hatással vannak a gyerekekre, és örömet jelentenek a számukra. Az éneklés, dalolás, énekes játék örömforrás a gyerekek számára, meg kell teremteni annak feltételét, hogy bármikor alkalma legyen erre, akár társaival, akár a felnőttekkel is.

Sikerkritérium:

- A gyermekek szeretnek énekelni, mondókázni, körjátékot játszani a nap bármelyik szakaszában.
- Vannak kedvenc énekeik, mondókáik, játékaik, táncaik.
- Tisztán, helyes tempóban énekelnek egyénileg és csoportosan.
- Tudnak élvezettel, irányítás nélkül, spontán játszani néhány dalos játékot.
- Felismerik a dallamot, képesek azt létre hozni improvizálva.

- Ritmusmotívumot tudnak létrehozni, visszatapsolni, tudnak dallamot bújtatni, visszaénekelni.
- Érzékelik a halk-hangos, magas-mély, gyors-lassú közötti különbséget.
- A tárgyak és környezet zöreijhangját meg tudják különböztetni.
- Megkülönböztetik az egyenletes lüktetést a dal ritmusától. Tudják mindkettőt mozgással, járással, tapssal megkülönböztetni.
- Ismernek néhány tánclepet, mozdulatot, s ezeket szívesen végzik csoportban.
- Természetes módon mindig megjelenik az éneklés a mindennapokban (születésnapok, csoportban – udvari játék, kirándulás, ünnepek alkalmával).
- A zenehallgatásnál figyelmesen végig hallgatják az élő zenét, az óvónő énekét, a hangszeres előadást, műzenei szemelvényeket, gépi zenét, más népek dalait.

9.4 Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka, mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. Törekedni kell a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek bátorítására”. Az óvodapedagógus az ábrázoló tevékenységekre az egész nap folyamán teret, változatos eszközöket biztosít. Maga a tevékenység, s ennek öröme a fontos, valamint az igény kialakítása az alkotásra, a kreatív önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására. Ezen tevékenységek az egyéni fejlettséghez és képességekhez igazodva segítik a képi-plasztikai kifejezőképesség, komponáló-, térbeli tájékozódó- és rendezőképessegek alakulását, a gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagodását és annak képi kifejezését: a gyermekek tér-forma és szín képzeleinek gazdagodását, képi gondolkodásuk fejlődését, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítását. Az óvodapedagógus feladata megismertetni a gyermekeket az eszközök használatával, a különböző anyagokkal, a rajzolás, festés, mintázás és kézimunka különböző technikai alapelemeivel és eljárásaival. A szabad önkifejezés minden életszakaszban segíti a pozitív személyiségfejlődést. Az óvodai élet minden szakaszában teret kell biztosítani a gyermeknek arra, hogy ábrázoló tevékenységet végezhesen. A napirend szervezésekor, a termék berendezésekor törekedni kell arra, hogy legyen egy olyan hely, ahova a gyerek bármikor leülhet rajzolni, mintázni, kézimunkázni, s ott felnőtt biztosítsa a segítséget, ha szükséges. A munkák elsődlegesen a finommotorika, fantázia, kreativitás előmozdítását, fejlesztését célozzák meg, de nem elhanyagolható az sem, hogy a gyerek vizuális tevékenységei közben visszatükrözi a számára

megjelenő és kirajzolódó világot. Ilyen jellegű produktumai jelzések a felnőttek számára, segítik megérteni, s ezzel egyidejűleg jól segíteni a gyerekeket. Az alkotás öröme alakíthatja ki a szép iránti fogékonyságot, a megfelelő befogadási készséget a szép, az esztétikus iránt. E mellett nagy szerepe van a közösségformálásban, a közös élmény biztosításában is. A gyermekek világának képi megjelenítése, annak kommentálása a szülői ház felé egy indirekt ízlésformálás, mely szintén nevelő hatású.

Sikerkritériumok:

- Képesek élményeik, a világról szerzett tapasztalataik, ismereteik, érzelmeik kifejezésére az ábrázolás különféle technikáinak alkalmazásával,
- örömmel és szívesen végzik az ábrázolás minden formáját saját kezdeményezésre,
- képesek a tárgyak térbeli kiterjedésének tapasztalati felismerésére, a főbb formai jellemzők megnevezésére,
- alkalmazzák a képi kifejezés változatos eszközeit,
- színhasználatukban érvényesítik a változatosságot, megjelennek az egyéniséget visszatükröző jellemzők,
- formaábrázolásuk változatos, képesek hangsúlyozni a legfontosabb megkülönböztető jegyeket, jellemző formákat,
- emberábrázolásukban megjelennek a részformák és a legegyszerűbb mozgások jelzései,
- tudnak egyszerű formákat mintázni elképzelés és a megfigyelés felhasználásával,
- önállóan is tudják alkalmazni a különböző technikákat,
- képesek önállóan anyagot, témát választani,
- alkotásaikban képesek kifejezni gondolataikat, élményeiket,
- az ábrázoló tevékenység önkifejezésük egyik eszközévé vált, azt az alkotás öröme, az örömteli cselekvés jellemzi,
- igénye alakul ki az alkotásra, önkifejezésre, környezetalakításra és befogadásra.

9.5 Mozgás

A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok, a pszicho motoros készségek és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszközei. Az óvodáskor a természetes hely-, helyzetváltoztató- és finommotoros mozgáskészségek tanulásának, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza, amelyeket sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlati formákkal, játékokkal szükséges elősegíteni. Ezzel biztosítható a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatása. A mozgásos játékok, tevékenységek, feladatok rendszeres alkalmazása kedvezően hatnak a kondicionális képességek közül különösen az erő és az

állóképesség fejlődésére, amelyek befolyásolják a gyermeki szervezet teherbíró képességét, egészséges fejlődését. Fontos szerepük van a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakulásában, felerősítik, kiegészítik a gondozás, és egészséges életmódra nevelés hatásait. A spontán, a szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenységeket kiegészítik az irányított mozgásos tevékenységek. A komplex testmozgások beépülnek az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is, miközben együtt hatnak a gyermek személyiségének - a pozitív énkép, önkontroll, érzelmszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás - fejlődésére. A spontán - a játékban, azon belül a szabad játékban - megjelenő mozgásos tevékenységeknek, az egészségfejlesztő testmozgásnak az óvodai nevelés minden napján, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára lehetőséget kell biztosítani. Törekedni kell a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására. A gyerekek életkori sajátossága, hogy szeretnek mozogni, futkározni és bármi fajta mozgásos cselekvést szabadon, vagy kötötten végezni. Erre építve kell az óvodai testi nevelést felépíteni. Legfontosabb feladat a mozgás szeretetének megtartása, állandó, belső szükségletté való alakítása, az egészséges életmód kialakítása, elősegítése. A testnevelés minden nap teret kell, kapjon az óvodás gyerek életében, hol kötött, hol kötetlenebb formában. A különböző játékok, mozgásos gyakorlatok, járások, futások, dobások, labdás ügyességi feladatok azt a célt szolgálják, hogy a gyerekek mozgása fejlődjön, állóképessége növekedjen, a testi felépítése minél jobban ellenálló legyen a különböző negatív tényezőkkel szemben. Az a gyermek, akinek testi fejlődési üteme nem jó, nehezebben boldogul az értelmi képességeket igénylő feladatok terén is. A megfelelő fizikum elengedhetetlen a megfelelő növekedési folyamatokhoz minden téren. Kiemelt az egészség kérdésköre, mely nagyon aggasztó képet mutat a nemzetünk tükrében. A mozgás mindennemű lehetőségét a szabadban és a tornateremben is biztosítani kell.

Sikerkritériumok:

- Óvodáskor végére a gyerekek természetes, belső igényévé válik a mozgás és annak szeretete, mozgásuk összerendezett, ügyes, megfelelő ritmusú,
- cselekvőképességük gyors, mozgásukban kitartóak, képesek a testrészek, helyzetek, mozgások, téri irányok pontos megértésére, megnevezésére,
- megfelelő a tér- és tájékozódó képességük,
- képesek a szem-kéz, szem-láb koordinációt és az egyensúlyérzéklet igénylő feladatok, gyakorlatok végrehajtására különböző kézi szerek, tornaeszközök használatával,
- képesek egyéni, csoportos, sor- és váltóversenyek játszására a szabályok pontos betartásával,

- értik az egyszerű vezényszavakat, azokat képesek kivitelezni is,
- biztosan mozognak környezetükben, egyénileg és csapatban is,
- szívesen vesznek részt szervezett mozgásokban, játékokban és maguk is kezdeményezik ezeket,
- a megtanult mozgásokat változatos kombinációkban és helyzetekben is tudják alkalmazni,
- képesek átélni a versenyszituációkat, egészséges küzdőszellemmel rendelkeznek.

9.6 A külső világ tevékeny megismerése

A gyermek aktivitása és érdeklődése során tapasztalatokat szerez a szűkebb és tágabb természeti- emberi- tárgyi környezet formái, mennyiségi, téri viszonyairól. A valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszonya alakul a természethez, az emberi alkotásokhoz, tanulja azok védelmét, az értékek megőrzését. A gyermek, miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, a családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét is. A gyermek a környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatoknak, ismereteknek is birtokába jut és azokat a tevékenységeiben alkalmazza. Felismeri a mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri viszonyokat: alakul ítéloképessége, fejlődik tér-, sík- és mennyiségszemlélete. Az óvodapedagógus feladata, hogy tegye lehetővé a gyermek számára a környezet tevékeny megismerését. Biztosítson elegendő alkalmat, időt, helyet, eszközöket a spontán és szervezett tapasztalat- és ismeretszerzésre, a környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak alakítására. Segítse elő a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában, továbbá a fenntartható fejlődés érdekében helyezzen hangsúlyt a környezettudatos magatartásformálás alapozására, alakítására.

„A csodálkozás az első lépés a megismeréshez.”

Louis Pasteur

A gyermekek eltérő szociális helyzetű családokból jönnek a bölcsibe, óvodába. Mindenki más és más ismereti és tapasztalati anyagot hoz magával az otthonából. A feladatunk az, hogy a gyerekeket önmagukhoz képest tegyük gazdagabbá, s jusson előre az ismeretszerzésben annyira, amennyire azt egyéni képességei lehetővé teszik. Az óvodának biztosítani kell a lehetőségeket a tapasztalatszerzésre, hogy a kicsik tudják bejárni azt az utat, mely megismerteti velük az őket

körülvevő szűkebb illetőleg tágabb természeti és társadalmi környezetüket.

Nagy figyelmet kell fordítani az egyéni sajátosságokra, ebből kiindulva a felzárkóztatásra, tehetséggondozásra. Településünk adottságait, természeti szépségeit kihasználva minél nagyobb gondot kell fordítani a megismertetés mellett a megóvás megtanítására is, hiszen a természetvédelem minden itt lakó ember kötelessége.

Sikerkritériumok:

- a gyerekeknek vannak tapasztalataik és ismereteik az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetről,
- közvetlen környezetükben biztonsággal tudnak tájékozódni,
- környezetük megismerése során ismerik és alkalmazzák az elfogadott viselkedésformákat,
- tisztában vannak az érzelmi és erkölcsi viszonyokkal saját mikrokörnyezetükben,
- kialakult bennük a természet szeretete, a természet tisztaságának, szépségének tisztelete,
- rendelkeznek ismeretekkel a környezet védelmének fontosságáról, jelentőségéről,
- a környezet rendjének, értékeinek megóvása belső igényükké vált, megalapozódik bennük egy tudatos környezetbarát szemlélet,
- ismeretekkel rendelkeznek a természeti környezet területén: a közlekedési eszközökről, szabályokról, az évszakokról és azok jellemzőiről, a napszakokról, a növényekről, az állatokról, színekről, az emberi testről,
- ismerik saját személyes adataikat, családjuk adatait, szüleik és más emberek foglalkozását, lakóhelyük nevezetességeit, környezetük néhány intézményét. Életkoruknak megfelelő szinten ismerik szülőföldjüket, hazájukat, ismernek helyi és néphagyományokat, tisztelik és védelmezik az emberi és tárgyi kultúra értékeit,
- a gyerekek óvodáskor végére képesek a világ mennyiségi, formai, kiterjedésbeli összefüggéseinek a felismerésére, elemi ok-okozati összefüggések felismerésére,
- az egyszerű matematikai kifejezéseket alkalmazzák,
- 10-es számkörben biztonsággal tudnak számolni,
- vannak ismereteik a halmazok, geometria, relációk témakörében,
- képesek összehasonlítani, csoportosítani, összemérni, azonosítani,
- képesek a térben biztonsággal tájékozódni, ismerik a jobbra-balra irányokat, értik és tudják követni azokat, illetve a helyeket kifejező névutókat,
- aktívan, tevékenyen részt tudnak venni egy-egy matematikai probléma megoldásában.

9.7 Munka jellegű tevékenységek

A kisgyermek, aki bölcsődébe, óvodába lép, már rendelkezik bizonyos fajta képességgel a különböző munkák irányában, hiszen az egyes családok munkamegosztásában már többüknek van saját feladata. Ezt nagyon fontos az óvodapedagógusnak megragadni, hiszen rá építve teremthetők meg a gyerekek óvodai munkavégzése is. Az óvodai életfolyamatos életvezetésében számtalan lehetőség adódik arra, hogy munkát végezzenek a kicsik. A munka értékének megbecsülését nem lehet elég korán megtanítani. Magunkért és főleg a másokért, a közösségért végzett munka elvégzése gazdagít bennünket, és tesz értékessé a magunk és a társadalom számára. Az érték felismerése, megragadása és megtartása kulcskérdés a ma embere számára, a felnövekvő nemzedék helyes útra terelése érdekében. A csoportok napirendjében kellő lehetőség adódik a gyerekek munkavégzésére. Minden korcsoportban a sajátosságoknak megfelelő és elvégezhető munka ajánlott, kellő segítség nyújtása mellett.

Sikerkritériumok:

- A gyerekek ügyelnek saját személyük, személyes dolgaik és környezetük rendjére, a munkájukban önállóak, kitartóak, átérzik annak felelősségét,
- szívesen vállalnak munkajellegű feladatokat, megbízásokat, egyéni és közösségi szinten egyaránt,
- a munkavégzéshez használt eszközöket önállóan, rendeltetésszerűen használják, munkavégzés után azokat a helyükre elrakják, vigyáznak azokra,
- önállóan, kitartóan végzik a kapott feladatokat,
- szívesen vállalnak feladatokat a közösség érdekében.

9.8 A tevékenységekben megvalósuló tanulás

„Mindazt, ami bennünk van, gyerekkorunkban ültették el bennünk.”

J.A.Jevtusenko

Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán és szervezett tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg. Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése. Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtése során épít a gyermekek előzetes élményeire, tapasztalataira, ismereteire. A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a

Aranyosapáti Napsugár Óvoda és Bölcsőde

közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése.

A tanulás lehetséges formái az óvodában:

- az utánzásos minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás, szokások alakítása,
- a spontán játékos tapasztalatszerzés;
- a játékos, cselekvéses tanulás;
- a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés;
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés;
- a gyakorlati problémamegoldás.

Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során, személyre szabott, pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakozását.

9.9 Képességek-készségek kibontakoztatása

Az óvodai élet mindennapjait úgy szervezzük, alakítsuk, hogy a gyermekeknek minél több lehetőségük adódjon a tevékenykedésre. A napirend megtervezésekor a lehetőségek tárházát is meg kell tervezni, így lehet csak céltudatos és hatékony a munkánk. A gyerek mindenfajta tevékenysége tanulás, amivel ismereteit, képességeit és tapasztalatait gazdagítja. A gyerekek óvodás korban nagyon fogékonyak, tanulékonyak és nagyon érdeklődőek minden iránt. Ezeket az életkori sajátosságokat kihasználva teremtsünk számukra olyan helyzeteket, amiben ezeket a fajta vágyaikat, érdeklődésüket szabadon kiaknázhadják. Játékosan, szinte észrevétlenül szívják magukba a sok-sok új ismeretet, tapasztalatot. A mi dolgunk ennek megsegítése, rendszerbe foglalása, figyelemmel kísérése. A gondolkodás fejlesztése nagyon fontos feladatunk, hiszen az iskolaérettség eléréséhez az iskolába készülő gyerekeknek már képesnek kell lenni arra, hogy majdan az első osztályban befogadóvá váljanak. A kellő feladattudat kialakítása, megfelelő koncentrációs készség és figyelem elérendő célok az óvodás kor végére.

Sikerkritériumok:

- Képesek az egyszerű feladatokat megérteni,
- érdeklődnek környezetük tárgyai, jelenségei, összefüggései iránt,
- feladatvégzésükre a kitartás a jellemző,
- szándékos figyelmük életkoruknak megfelelő, képesek a figyelemösszpontosításra,
- képesek az elsajátított ismeretek szándékos felidézésére,
- tanulási képességeiknek fejlettsége.

9.10 Néphagyomány ápolás, népszokások

„Kultúrát nem lehet örökölni, az elődök kultúrája egy-kettőre elpárolog, ha minden nemzedék újra, meg újra meg nem szerzi magának”

Kodály Zoltán

Egyre fejlődő világunkban mindinkább feledésbe merülnek a népi értékek, a hagyományápolás. A magyar népi kultúra értékeire való „rácsodálkozás” élményének biztosítása, a megőrzésre érdemes értékek óvodás szintű átörökítése intézményünk kiemelt céljai között szerepel.) A gyermek óvodába lépésétől, a nevelés szerves része a hagyományápolás, így a modern világgal ötvöződve tovább él a népi kultúra, a mai gyerekek is felfedezik a benne rejlő szépségeket, átörökítőivé válhatnak a hagyományoknak. Az óvodapedagógusoknak ismerniük kell a népszokások eredetét, ismerniük kell annak lényegét. Bizonyos fokú jártassággal kell rendelkezniük a kézműves mesterségben, a népi játékokat, népdalokat, népmeséket jól kell ismerniük. Megpróbáljuk, közvetíteni azokat a tartalmakat a gyerekek felé, mely az óvodás gyerekek életkori sajátosságainak megfelelően befogadható a számukra. Hiszünk abban, hogy az évkörös tervezés, rendezés az óvoda hagyomány-ápoló tevékenységének kiinduló alapjául szolgál, amelyben megjelennek a helyi sajátosságokkal gazdagított, színesített tartalmak is. Az eddigi tapasztalatok meggyőzően bizonyítják, hogy hagyományaink éltetésének, újratemetésének az óvodai nevelésben helye van, a gyermeki személyiség kibontakoztatásának egyik hatékony forrása. Célunk, hogy az óvodás gyerekeken túl az egész településen megjelenjenek ezek a fajta tevékenységek. Ennek érdekében bizonyos programokat, a község számára is elérhetővé teszünk. Az őszi, téli és tavaszi ünnepkör köré csoportosítottuk programunkat, melyben vannak megvalósítandó és választható elemek is.

Őszi ünnepkör

Szeptember – Szent Mihály hava

Október – Mindszent hava

November – Szent András hava

Tennivalók az őszi ünnepkörben

Téli ünnepkör

December – Karácsony hava

Január – Boldogasszony hava

Február – Böjtelő hava

Tennivalók a téli ünnepkörben

Tavaszi ünnepkör

Március – Böjtmás hava

Április – Szent György hava

Május – Pünkösöd hava

Tennivalók a tavaszi ünnepkörben

Nyári ünnepkör

Június – Szent Iván hava

Július – Szent Jakab hava

Augusztus – Kisasszony hava

9.10.1. A néphagyomány tartalma az egyes tevékenységformákban

- ❖ Vers, mese, dramatikus játék: Népmesék, mondókák, közmondások, rigmusok, időjóslások, névcsúfolók, találós kérdések.
- ❖ Ének-zene, énekes játékok, zenehallgatás: Mondókák, énekes gyerekjátékok, népdalok, hangszeres népzene.
- ❖ Rajz, mintázás, kézimunka: Tárgykészítő népi játékok, sodrások, fonások, szövések, gyöngyfüzés, agyagozás.
- ❖ Környezet tevékeny megismertetése: Találós kérdések, népi jóslások, jeles napok, népszokások.

9.10.2. Néphagyomány ápolás tevékenységei, ajánlott tartalmak

Változatos tevékenységgel készülnek minden ünnepre, az ünnep tartalmát is megismerve. A hagyományok ápolása közbeni együtt játszás, tervezgetés örömtelivé teszi a várakozás időszakát. Az ünnep nem betanított formájú, hanem vidám hangulatú, felszabadult együttlét.

Őszi ünnepkör

- ❖ Figyeljék meg a betakarítási munkálatokat a kiskertekben,
- ❖ gyűjtsenek terméseket, terményeket, figyeljék meg, hogy történik a tárolásuk, mit készítenek belőlük a felnőttek, segítsenek a munkafolyamatokban,
- ❖ készítsenek termésbábokat, figurákat, eszközöket,
- ❖ hallgassanak almáról, szőlőről, szüretéről, állatokról szóló verseket, mondókákat, szép őszi népdalokat,
- ❖ gyűjtsék a természet kincseit, terményeket szüleikkel és óvodapedagógusaikkal, készítsenek kalendáriumot, díszítsék vele a csoportszobát, szárítsanak virágot,

- ❖ hallgassanak állatokról szóló dalokat, mondókákat, népmesét, szép őszi szüretelő dalokat,
- ❖ kezdjék el a befőzést a vásárolt, illetve kertből begyűjtött zöldségekből, készítsenek savanyúságot az óvónő irányításával,
- ❖ tanuljanak névcsúfolókat, vásári kikiáltó rigmusokat,
- ❖ csoporttársaikkal, szüleikkel vegyenek részt a szüreti felvonuláson,
- ❖ ismerkedjenek népi hangszerekkel,
- ❖ hallgassanak népzene, vegyenek részt a közös táncban.

Téli ünnepkör - Karácsony

- ❖ Ismerkedjenek az Advent jelképeivel, a koszorúval és a naptárral,
- ❖ vegyenek részt az adventi koszorú készítésében, használják fel az ősszel gyűjtött száraz terméseket,
- ❖ hallgassanak Lucázó verseket, mondókákat, kotyoló verseket,
- ❖ minden nap készüljenek egyszerű feladatokkal karácsonyra,
- ❖ tanuljanak rövid dalokat, mondókákat,
- ❖ Mikulásra és karácsonyra készítsenek díszeket, és egyszerű ajándékot szüleiknek,
- ❖ figyeljék az óvónő által ültetett Luca-búza fejlődését, a cseresznye és meggyfa-ág virágzását,
- ❖ hallgassanak karácsonyi dalokat, ismerkedjenek a karácsonyi népszokásokkal, nézzenek betlehemes játékokat, a nagyok vagy a felnőttek előadásában,
- ❖ ünnepeljenek együtt szüleikkel az óvodában, süssenek mézes kalácsot, egyenek hagyományos ételeket.

Farsang (télbúcsúztató népszokás)

- ❖ egyszerű technikával készítsenek papíralarcot, öltözzenek jelmezbe, ha kedvük van, táncoljanak, utánozzák az óvónő táncos mozdulatait,
- ❖ hallgassanak farsangi tréfás verseket, dalokat, mondókákat, télcsúfolókat, zenekari darabokat,
- ❖ ismerjenek meg farsangi dalokat, bálba hívogató mondókákat, tél csúfolókat, tanuljanak egyszerű tánclépéseket,
- ❖ vegyenek részt farsangi játékokban. - Készítsenek álarcot, fejdísz természetes anyagokból, tollakból,
- ❖ használjanak népi eszközöket a télűzéshez, pl. kereplő
- ❖ vegyenek részt a kiskegyűjtésében,

- ❖ vegyenek részt a táncban, az ügyességi játékokban és a csoportszoba feldíszítésében, átrendezésében.

Tavaszi ünnepkör, Húsvét

- ❖ Figyeljék meg a tavaszi változásokat, a természet megújulását, tegyenek nagy sétákat az óvoda környékén, hallgassanak, tanuljanak tavaszköszöntőket, húsvéti verset, dalt.
- ❖ Helyezzenek el barkás-ágot a csoportban, keressenek húsvéti tojást az udvarban, készítsenek tojást és más jelképeket szüleikkel közösen a játszódélutánon.
- ❖ Vegyenek részt a tavaszi nagytakarításban, kerti munkában.
- ❖ Nézzenek filmet, könyvet a húsvéti szokásokról.
- ❖ Látogassanak tájházat, Skanzen, pl. Szenna a húsvéti készülődés alkalmával.

Május, Pünkösd

- ❖ Segítsenek a májusfa díszítésében, tanuljanak tavaszhívogató mondókákat, vásári rigmusokat.
- ❖ Ismerkedjenek népi hangszerekkel, doromb, fűzfa síp.
- ❖ Egyszerű dalokat, tánclépéseket tanuljanak a májusfa kitáncolásához.
- ❖ Tanuljanak énekes játékokat a pünkösd királynéválasztáshoz.
- ❖ Vegyenek részt versenyjátékokban, bátran versenyezzenek a pünkösd királyi címért.
- ❖ Ünnepeiket amennyire lehetséges a szülők bevonásával rendezzék meg, készítsék elő megfelelően a húsvéti tojásfestő, asztali díszkészítő játszódélután - Formálják a szülők ízlését is a gyerekek által megszeretett, alkalmazott te technikák, népművészeti kiállításunk segítségével.

Sikerkritériumok

- A gyerekek felfedezik a természetes anyagokba rejlő lehetőségeket, fejlődik fantáziájuk, kreativitásuk.
- Nyitottá válnak a világszép, megőrzésre érdemes értékei iránt.
- Átörökítőivé válhatnak a régi értékeknek, amennyiben érdeklődésüket sikerült felkeltenünk az igazán szép értékes hagyományok iránt.
- Szájhagyomány útján ők is közvetítőivé válnak a népi rigmusok, dalok, szólások, időjósok megőrzésének.

Az óvodapedagógusok minden hagyományos ünnep megszervezésekor biztosítják, hogy a közös ünneplés élménye maradandó emlék legyen a gyerekek számára, erősítse az összetartozás érzését. A természetes anyagok használata formálja a gyerekek ízlését, érezzenek rá arra, hogy melyek az igazi értékek gyűjtése szokássá válik, az újat alkotás öröme sikerélményhez juttat. A

közös készülődés a szeretet az összetartozást szolgálja –megfelelő fejlettségű érzelmi intelligenciával rendelkező egyénekké válnak.

10. Ünnepeink

Intézményünk törekszik arra, hogy a mindennapi pedagógiai munkával párhuzamosan biztosítsa gyermekei, illetőleg az őket nevelő családok részére a jeles napokról való megemlékezést. Óvodánk kialakult hagyományrendszere szerint a következő ünnepélyeket, rendezvényeket tartja.

Ősz:

- ❖ Október 6. Megemlékezés az aradi vértanúkról a gyerekek életkori sajátosságainak megfelelően.
- ❖ Október 23. Megemlékezés az 1956-os forradalomról a gyerekek életkori sajátosságainak megfelelően.
- ❖ Halloween - Töklámpások készítése.
- ❖ Halottak napja, Mindenszentek- Megemlékezések a csoportokban a gyerekek életkori sajátosságainak megfelelően.

Tél:

- ❖ December 6. Mikulás- Találkozás a Mikulással
- ❖ Karácsony- Karácsonyi játszóházak megszervezése, rendezése a csoportokban
- ❖ Farsang időszaka

Tavaszi:

- ❖ Húsvét- Húsvéti játszóházak megszervezése, rendezése a csoportokban
- ❖ Májusfa állítása az óvoda udvarán
- ❖ Tavaszköszöntő műsoros délután megszervezése a csoportokban
- ❖ Gyermeknap megszervezése
- ❖ Sportnap szervezése a szülők részvételével
- ❖ Óvodai ballagás megtartása
- ❖ Alkalmasszerűen részvétel a község rendezvényein

11. A környezettudatos magatartás megalapozása – fenntarthatóságra nevelés

„Nem a Föld tartozik az emberhez, hanem az ember a Földhöz.

Minden, mindennel összefügg, mint a vér, amely egyesíti a családot.

Minden mindennel összefügg.

Ami a Föld sorsa, az a fiainak is a sorsa...

(Seattle indián törzsfőnök)

A **környezettudatos magatartás** egyike a XXI. századi nevelés-oktatás egyik kulcsszavainak. A jelenlegi oktatási rendszer kiemelt célja, hogy az óvodáskortól a felsőfokú tanulmányokig bezárólag a környezettudatos magatartásra nevelést minél hatékonyabban integrálja a tananyagba. A környezeti tudat (környezettudat) az egyének és a társadalom környezeti értékrendje, melyet a környezetről alkotott tudás és a – valamilyen szintű - morális meggyőződés alakít ki. Integrálja az ember környezet megértéséhez szükséges ismereteit és azt a szemléletmódot, amellyel körvonalazható környezetünk – benne az emberi élet – ökológiai, gazdasági, társadalmi fenntarthatósága. A környezeti tudat egyfelől segít a környezeti károkkal kapcsolatos gondok kialakulásának megértésében, másrészt rádöbbsenti az embereket a veszélyek sürgős leküzdésének fontosságára, valamint a tudományos módszerekkel karöltve problémamegoldó emberré válhat. Világossá teszi a tettek következményeit, feltárja a korlátokat, s rámutat a társadalom szándékainak finom összefüggéseire is. A környezeti tudatosság (környezettudatosság) fogalma a konkrét cselekvések által túlmutat a környezeti tudaton. A környezettudatosság a társadalom és tagjai számára legmegfelelőbb, hosszú távú környezeti érdekeket céltudatosan ötvözi, tudományosan megalapozott gondolkodás és az azon alapuló magatartásforma, melynek gyakorlati célja az „ember – környezet viszony” harmóniájának megteremtése. A környezeti érzékenység, a problémákra való fogékonyság és a környezettudatosság fokozatai genetikai, pszichológiai-mentális és tanult komponensekre vezethetők vissza. Az egyéni adottságok és jellegek – mint ahogyan sok más emberi tulajdonság esetében is – magukban foglalják a környezetre irányuló gondolkodást, értékítéletet és magatartást is. A környezettudatossághoz kapcsolódó tanult, elsajátított ismeretek fontossága hatványozott, hiszen az egyén – normális körülmények között - az oktatási rendszer keretei között tölti annak az időnek a jelentős részét, amelynek során a társadalomban alkalmazott viselkedésmintái kialakulnak, illetve azokat továbbadja. A környezetvédelemmel kapcsolatos belső motiváció kialakítását az egyén fejlődésének szakaszaihoz igazodva kell megteremteni, és ebben meghatározó szerepe van a neveléstudománynak és az általa kidolgozott elvek, módszerek megvalósításának keretét adó iskolarendszernek. A nevelés hatékonyságának alapja a pedagógustársadalom környezettudatos szemléletének erősödése, a nevelő-oktató munka szakmai hatékonyságának növelése, az óvoda - iskola nevelő szerepének növekedése, és az intézmények intézményen kívül végzett tevékenységei, továbbá az, hogy a gyermekeken keresztül elérve a szülőket, hozzájárul a családok környezettudatos életvitelének kialakulásához. A nevelés módjainak megfelelő alkalmazása az eredmény tekintetében meghatározó fontosságú.

Óvodás- és kisiskolás korban az értelmi nevelés mellett inkább az érzelmi nevelés dominál. Ahhoz, hogy az egyén felnőttként meggyőződésből, belső kényszerből legyen képes cselekedni, az érzelmi és az értelmi nevelésnek összhangban kell lennie. A környezettudatos gondolkodásmód kialakításának eszközei közt kiemelt fontosságú a minél kisebb korban elkezdett tudatos és tervszerű környezeti nevelés szerepe. A jövőnk nagymértékben attól függ, hogy milyen környezettudatos szemléletet, hozzáállást, viszonyulást tudunk átadni a fiataloknak. A gyerekeket már a bölcsődében, óvodákban rá kell szoktatni arra, hogy a szemetet szelektíven gyűjtsék, takarékoskodjanak az energiával, vigyázza és óvja szűkebb és tágabb környezetét. Ez a korosztály az életkoránál és az egyéni sajátosságainál fogva rendkívül fogékony, a szemléletük még könnyen formálható.

Egészségünket és életünk minőségét nagymértékben meghatározza a bennünket körbevevő természeti és társadalmi környezet minősége. Napjainkban, környezetünkben rendkívül kedvezőtlen, legtöbbször visszafordíthatatlan változások indultak el, mint a globális felmelegedés, élőhelyek eltűnése, ezáltal sok faj kihalása. A közösség szemléletformáló erejét kihasználva közvetíthetünk új értékeket és célokat, hogy ezen változtatni tudjunk.

A **fenntarthatóság** azt jelenti, hogy a jelen szükségleteit úgy kielégíteni, hogy a jövő szükségleteit ne csorbítsuk.

Célunk olyan szemléletet közvetíteni, amely elősegíti, hogy

- a gyermekek szeretik és tisztelik az életet, a kulturális és természeti értékeket, valamint őrzik a hagyományokat,
- az egészséget értéként megbecsülik, óvják,
- a tudatos döntések meghozatalának képessége és készsége kialakuljon,
- pozitívan viszonyulnak a bennüket körülvevő élő és élettelen, természeti és társadalmi környezethez,
- szokásukká válik a környezetre figyelő, azt megóvó, a harmonikus együttélésre törekvő magatartás, az egészséget károsító magatartások visszaszorítása, visszaszűntetése,
- a családok életvitele is környezettudatosná válik a gyermekek szokásai, viselkedése, ismeretei hozadékaként.

Feladataink (az óvodapedagógusok és a nevelőmunkát segítő alkalmazottak):

A környezet, és egészségtudatos közösségi nevelés hatékonyságának érdekében nyitott óvoda megteremtésére törekszünk. Nevelőmunkánk és programjaink megtervezésekor egyaránt figyelünk a terület természeti adottságaira és társadalmi-kulturális jellegzetességeire.

Érvényre juttatjuk a tevékenységformák közti komplexitást.

Figyelembe vesszük a néphagyományokat és a családi értékrendet.

Aranyosapáti Napsugár Óvoda és Bölcsőde

A gyermekeket arra ösztönözzük – életkori sajátosságaikra építve –, hogy környezetünket egységben szemléljék.

Modell értékű példamutatással járunk elől, felhasználva az óvoda és a környezet által nyújtott lehetőségeket.

A csoportszobákban élősarkot alakítunk ki, és azok gondozásába a gyermekeket is bevonjuk.

11.1. A környezettudatosságra való nevelés ajánlott tartalma az egyes tevékenységformákban

„A legjobb iskola, amelyben egy ifjú ember megtanulhatja, hogy a világnak van értelme, a természettel való közvetlen kapcsolat”

Konrad Lorenz

Az egészség- és a környezeti nevelésben a hatékonyság növelése érdekében folyamatos módszertani megújulásra van szükség. Olyan módszereket kell választanunk, amelyek segítségével a céljainkat képesek leszünk megvalósítani. Hosszú távú célunk, jövőképünk, hogy egészség- és környezettudatos állampolgárrá váljanak gyermekeink. Ezért szem előtt tartjuk, hogy a gyerekek személyiségfejlődése egységes egészzé alakuljon.

Vers, mese, dramatikus játék:

Népmesék, mesék, mondókák, közmondások, találós kérdések, szituációs játékok, filmnézés, bábjátékok, pantomim,

Ének-zene, énekes játékok, zenehallgatás:

Mondókák, énekes gyerekjátékok, népdalok, hangszeres zene, kiszámolók

Rajz, mintázás, kézimunka:

Tárgyak készítése, rajzolás, kézimunka, mintázás, ábrázolás, különböző kreatív tevékenységek, művészeti tevékenységek

Környezet tevékeny megismertetése:

Találós kérdések, gondolkodtató feladatok, játékok, versenyek, plakátkészítés, projektek

Beépítjük óvodánk mindennapjaiba a korszerű szemléletmódot és viselkedést, az abból fakadó tevékenységeket:

- felelős hulladékgazdálkodás (szelektív gyűjtés, komposztáló működtetése, esővízgyűjtő használata, papírgyűjtés megszervezése),
- takarékoskodás az energiával (villany, fűtés),
- takarékoskodás az ivóvízzel,
- kulturált környezet kialakítása és megőrzése,
- madárbarát kertünk gondozása, továbbfejlesztése,
- egészséges étkezés igényének alakítása,
- környezetbarát takarítószeres, játékok és munkaeszközök előnyben részesítése,
- optimista életszemlélet preferálása felnőtteknél, kialakítása a gyermekeknél,
- megünnepeljük a zöld jeles napokat (lehetőség szerint tapasztalati úton: állatkertbe, múzeumba és évente egyszer nagyobb kirándulásra vihetjük a csoportokat),
- a családokat és az óvodánk közvetlen környezetében élőket is bevonjuk tevékenységeinkbe – papírgyűjtésbe, környezet- és egészségvédő programokba,
- csatlakozunk a prevencióval, megelőzéssel foglalkozó országos mozgalmakhoz.

Sikerkritériumok:

- Gyermkeinkben kialakul az egészséges- és környezettudatos magatartás csírája, és a helyes életvitelre való igény rendszere.
- A gyermekkori megfelelő táplálkozási szokásoknak köszönhetően kialakul az egészséges táplálkozás iránti igényét.
- Gyermkeink rendelkeznek a személyes felelősségen alapuló egészség- és környezetkímélő, takarékos magatartás alappilléreivel.
- Felelősség alakul ki a környezet (természetes és mesterséges) iránt, melyet mindennapi szokásrendszerében meg is él.
- Az egészség értékei iránti felelős magatartást, annak megőrzésének igényét és akaratát fedezhetjük fel mindennapjaiban.
- Védi a természeti és épített környezetét.
- Óvja saját és mások egészségét, ismeri a szabadidő hasznos, egészségmegőrző formáit és szívesen gyakorolja is azokat (mozgás, sport öröme).
- Életkori sajátosságainak megfelelően ismeri a káros szenvedélyek negatív hatásait (cigaretta, alkohol).

12. A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

„A csecsemő lelke tiszta lap – tabulálására - amire semmi nincs írva.

Ezt a lapot a gyermek tapasztalatai írják tele - az, amit lát, hall és érez.”

John Locke

A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget. A gyermek az óvodáskor végén belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában, az óvodásból iskolássá szocializálódik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevétele mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: testi, lelki és szociális érettség, amelyek egyaránt szükségesek az eredményes iskolai munkához:

1. A **testileg** egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikus finommozgásra képes. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.

2. A **lelkileg** egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdéséhez. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciációnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.

A lelkileg egészségesen fejlődő gyermeknél:

- az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, továbbá a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama; a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés,
- megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele,
- a cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

3. Az óvodáskor végére a gyermekek **szociálisan** is éretté válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermekkedvező iskolai légkörben készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival.

A szociálisan érett gyermek:

- egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei kielégítését,
- feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb - szükség szerint kreatív - elvégzésében nyilvánul meg; kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.

Az egészségesen fejlődő gyermek:

- érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél; gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni, minden szófajt használ, különböző mondszerkezeteket, mondatfajtákat alkot, tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat azzal, hogy a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek, végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét,
- elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről; tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat; ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait; ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét; felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit. Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek; elemi mennyiségi ismeretei vannak,

A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettséget.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.

Az óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata a gyermeki személyiség harmonikus testi, lelki és szociális fejlődésének elősegítése. Hosszú távú célja a boldog felnőttkor megalapozása, rövidtávú az iskolaérettség elérése. A kisgyermekek többsége az óvodáskor végére a következő együttható tényezők hatására- a gyermek belső érése, a családi és óvodai nevelési folyamatának eredményeként- eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget.

Az érettség mutatói, sikerkritériumaink alapján:

- Óvodáskor végére a gyerekek természetes, belső igényévé válik a mozgás és annak szeretete, mozgásuk összerendezett, ügyes, megfelelő ritmusú. Biztosan mozognak környezetükben. Cselekvőképességük gyors, mozgásukban kitartóak, képesek a

testrészek, helyzetek, mozgások, téri irányok pontos megértésére, megnevezésére. Megfelelő a tér- és időtájékozódó képességük. Cselekvőképességük gyors, mozgásukban kitartóak, képesek a testrészek, helyzetek, mozgások, téri irányok pontos megértésére, megnevezésére. A meg tanult mozgásokat változatos kombinációkban és helyzetekben is képesek alkalmazni. Képesek a szem-kéz, szem- láb koordinációt és az egyensúlyérzéklet igénylő feladatok, gyakorlatok végrehajtására különböző kézi szerek, torna eszközök használatával.

- Szívesen vesznek részt szervezett mozgásokban, játékokban és maguk is kezdeményezik ezeket.
- Közvetlen környezetükben biztonsággal tudnak tájékozódni. Képesek a térben biztonsággal tájékozódni, ismerik a jobbra-balra irányokat, értik és tudják követni azokat, illetve a helyeket kifejező névutókat. A munkavégzéshez használt eszközöket önállóan, rendeltetésszerűen használják. A tevékenységek után azokat a helyükre elrakják.
- Emberábrázolásukban megjelennek a részformák és a legegyszerűbb mozgások jelzései. Önállóan is tudják alkalmazni a különböző technikákat. Képesek önállóan anyagot, témát választani. Forma ábrázolásuk változatos, képesek hangsúlyozni a legfontosabb megkülönböztető jegyeket.
- A lelkileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdéséhez. A szűkebb és tágabb környezete iránt egyre nagyobb érdeklődést mutat. A különböző tevékenységek felkeltik érdeklődését.
- A képszerű gondolkodását felváltja az elvont gondolkodás, az elvont fogalmakon át eljut a műveletek elvégzésének szintjéig. Felismeri az analízis-szintézis műveleteit – a rész-egész viszonyait -, amely az olvasás, írás, számolás tanulásánál fontos. 10-es számkörben biztosan számol, ismeri a több-kevesebb, kisebb-nagyobb fogalmát.
- Érthetően, folyamatosan kommunikál, gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában fejezi ki.
- Vannak elemi ismeretei az őt körülvevő világról, felismer összefüggéseket. Problémahelyzetekben törekszik a megoldás keresésére és szívesen kísérletezik. Rendelkezik ismeretekkel a környezet védelmének fontosságáról, jelentőségéről. Ismeretekkel rendelkezik a természeti környezet területén: a közlekedési eszközökről, szabályokról, az évszakokról és azok jellemzőiről, a napszakokról, a növényekről, az állatokról, színekről, az emberi testről. Ismerik saját személyes adataikat, családjuk adatait, szüleik és más emberek foglalkozását, lakóhelyük nevezetességeit, környezetük néhány intézményét. Képesek a világ mennyiségi, formai, kiterjedésbeli

összefüggéseinek a felismerésére, elemi ok-okozati összefüggések felismerésére. Az egyszerű matematikai kifejezéseket alkalmazzák, a 10-es számkörben biztonsággal tudnak számolni. Vannak ismereteik a halmazok, és geometria, relációk témakörében.

- Képesek összehasonlítani, csoportosítani, összemérni, azonosítani. Aktívan, tevékenyen részt tudnak venni egy-egy matematikai probléma megoldásában. Érdeklődnek környezetük tárgyai, jelenségei, összefüggései iránt. Szándékos figyelmük életkoruknak megfelelő, képesek a figyelemösszpontosításra. Képesek az elsajátított ismeretek szándékos felidézésére. Tanulási képességeik fejlettsége lehetővé teszi számukra az iskolai tanuláshoz való pozitív viszonyt.
- Óvodáskor végére kialakul belső érdeklődésük, szeretetük az irodalmi és művészeti alkotások iránt. Igénylik a mesehallgatást, ábrázoló tevékenységeket. Tudnak egyszerű formákat mintázni elképzelés és megfigyelés felhasználásával. A zenehallgatásnál figyelmesen végig hallgatják az élő zenét, az óvónő énekét, hangszeres előadásokat. Tevékenységeik alkalmával színhasználatukban érvényesítik a változatosságot. Alkotásaikban képesek kifejezni gondolataikat, élményeiket.
- Az ábrázoló tevékenység önkifejezésük egyik eszközévé vált, azt az alkotás öröme, az örömteli cselekvés jellemzi. Igénye alakul ki az alkotásra, önkifejezésre, környezetalakításra és befogadásra, alkalmazzák a képi kifejezés változatos eszközeit. Felismerik a dallamot, ritmusmotívumot tudnak létrehozni, visszatapsolni, tudnak dallamot bújtatni, visszaénekelni. Érzékelik a halk-hangos, magas-mély, gyors-lassú közötti különbséget. A tárgyak és környezet zöreijhangját meg tudják különböztetni. Megkülönböztetik az egyenletes lüktetést a dal ritmusától. Tudják mindkettőt mozgással, járással, tapssal megkülönböztetni. Hangzás, hangulat, érzelem és alkalom egységében érzik és értik a hallott versek költői képeit. Mesehallgatás közben képesek belső képalkotásra, azok kifejezésére. Szeretik, becsülik, óvják a könyveket, örömmel lapozgatják, nézegetik azokat. Az udvariassági formák betartásával kommunikál.
- Beszédének tagoltsága, hangsúlya, hanglejtése megfelel anyanyelvünk követelményeinek. Folyamatosan összefüggő mondatokkal fejezi ki magát. Önálló véleményalkotásra is vállalkozik. Szívesen mondanak általuk kitalált történeteket, melyet örömmel mesélnek. Szívesen báboznak, dramatizálnak önmaguk és társaik örömeire. Érthetően, tisztán, folyamatosan, életkorához mértén árnyaltan fejezi ki érzelmeit, gondolatait, szükségleteit, használja a különböző mondat- és szószerkezeteket, szófajokat. Szókincse életkorához mértén bő, beszédfigyelme kialakult, végighallgatja, megérti mások beszédét.

- Érzelmi élete gazdag, érzelmeit kifejezi, bízik önmagában, Környezetük megismerése során ismerik és alkalmazzák a kulturált élet szokásait, az elfogadott viselkedésformákat, az érzelmi és erkölcsi viszonyokat. Kialakult bennük a természet szeretete, a természet tisztaságának, szépségének tisztelete.
- A gyermek a csoportjában otthonosan mozog, tevékenykedik, ragaszkodik óvodájához, biztonságban érzi magát és érdeklődik társai, barátai iránt. Konfliktus helyzetben keresi a megoldást, kompromisszumra képes.
- Feladat és szabálytudata kialakult, munkájában önálló, kitartó, átérzik annak felelősségét. Szívesen vállalnak munkajellegű feladatokat, megbízatásokat. Szívesen vállalnak feladatokat a közösség érdekében is. Feladatvégzésükre a kitartás a jellemző. A környezet rendjének, értékeinek megóvása belső igényükké vált, megalapozódik bennük egy tudatos és környezetbarát szemlélet. A gyerekek ügyelnek saját személyük, személyes dolgaik és környezetük tisztaságára. Felébred bennük a természet szeretet, a természet tisztaságának, szépségének tisztelete. Együtt érez másokkal, érzelmeit felismeri, sőt lehetőség szerint képes a megoldás megkeresésére. Képes kapcsolatot teremteni és fenntartani kortársaival és az őt körülvevő felnőttekkel. Képes együttműködni társaival, és az őt körülvevő felnőttekkel. Kellő önbizalommal rendelkezik, formálódik reális önértékelése. A társas együttléthez nélkülözhetetlen szabályokat, szokásokat ismeri, betartja, sőt másokat is figyelmeztet arra.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatosan speciálisan képzett szakemberek segítségével folytatott pedagógiai munka mellett érhetjük el a kívánt fejlettségi szintet. Az iskolai életre való alkalmasság megállapításához szakértői vélemény és javaslat, valamint a intézmény óvodapedagógusainak véleménye az irányadó.

13. A pedagógiai program bevalásának rendszere, a felülvizsgálat rendje

Partneri elégedettség, a pedagógiai program bevalása

Célunk: Intézményünk minden partnere elégedettséget mutasson az óvodában folyó szakmai, közösségi és társadalmi feladatvállalásokkal kapcsolatosan.

Feladataink:

Olyan óvodai légkör megteremtése, mely alkalmas arra, hogy az ott dolgozó alkalmazottak, az óvodánkba járó gyerekek, az ő szüleik és minden hozzánk betérő látogató számára pozitív élményekkel távozzon intézményünkben.

A gyermeki személyiség teljes kibontakoztatása, amely az egyéni adottságok és lehetőségek figyelembevételével, a gyermek egyéni fejlődési, érési üteméhez, és sajátos nevelési igényeinek megfelelően zajlik.

Az Óvodai Pedagógiai Program értékelése, felülvizsgálata

A Pedagógiai Programban megfogalmazott célok, és feladatok megvalósulását a nevelőtestület folyamatosan vizsgálja.

A Pedagógiai Program hatékonyság és beválás vizsgálatára a főigazgató megbízás negyedik évében kerül sor.

Az óvodapedagógusok szakmai munkaközössége minden nevelési év végén, írásban értékeli a Pedagógiai Programban megfogalmazott általános és speciális célok és feladatok megvalósulását.

A pedagógiai program átfogó felülvizsgálata, módosítása: 4 nevelési év után illetve törvénymódosításkor minden esetben.

A Pedagógiai Program módosításának lehetséges indokai:

- hálózatbővítés, leépítés, szervezeti átalakítás,
- a nevelőtestület tagjai más program bevezetéséről döntenek,
- a törvényi előírások módosulása, változása az ebből adódó feladatok kidolgozása és beépítése.

A Pedagógiai Program módosítására javaslatot tehet:

- Főigazgató,
- A nevelő testület bármely tagja,
- Szakmai munkaközösség,
- Szülői Szervezet,
- Az óvoda fenntartója.

Rendkívüli felülvizsgálatot, módosítást kezdeményezhet a nevelőtestület kisebb csoportja (legalább 3 fő), a konkrét javaslat írásbeli előterjesztésével az intézmény főigazgatója felé, majd részletes szóbeli előterjesztést téve nevelőtestületi értekezleten. A pedagógiai program átfogó felülvizsgálatát a főigazgató végzi, és a nevelőtestület fogadja el.

A Pedagógiai Program módosítását a nevelőtestület fogadja el és a fenntartó hagyja jóvá.

„Merj álmodni, mert az álmok álmodói meglátják a holnapot.

Merj kívánni, mert a kívánság a remény forrása, s a remény éltet bennünket.

Merj nyúlni olyan dolgokért, amit senki más nem lát.

Ne félj olyat látni, amit senki más nem lát.

Higgy a szívedben és saját jószágodban, mert ha így teszel... Mások is ezekben fognak hinni.

Higgy a csodában, mert teli van vele az élet.

De ami a legfontosabb, hogy higgy önmagadban, mert odabenn a lelkedben rejtőzik.

A csoda, a remény, a szeretet és a holnap álmai.”

Ron Cristian

Felhasznált irodalom

1. Balázsne Szűcs Judit: *Az ember, aki óvodás*. Szort Bt. Kiadó. Budapest, 1997.
2. B. Méhes Vera: *Az óvónő és az óvodai játék*. Tankönyvkiadó. Budapest, 1982.
3. Daróczi Imréné szerk.: *Képességfejlesztés játékokban, tanulásban*. Debrecen, 1994.
4. Forrai Katalin: *Ének az óvodában*. Editia musica. Budapest, 1974.
5. Gerebenné Várbíró Katalin - Vidákovich Tibor: *A gyermek felfedezése*. Cartabhilus Kiadó 2004.
6. Gósy Mária: *A beszédészlelés és a beszédmegértés fejlesztése óvodásoknak*. Nikol Kiadó 2001
7. Hegyi Ildikó dr.: *Fejlődési lépcsőfokok az óvodában*. Okker Oktatási Kiadó. Bp., 1997.
8. Kompetencia alapú óvodai programcsomag 2006
9. Kovács György – Bakosi Éva: *Óvodapedagógia*. (2. Kötet). Debrecen, 1999.
10. Környezettudatos magatartásra nevelés protokollja. Támop-2.2.3-07/2-2f-2008-0026 “*“Esélyt a jövőnek!” elnevezésű pályázata*
11. Mérei Ferenc – V. Binét Ágnes: *Gyermeklélektan*. Gondolat. Budapest, 1993.
12. Moduláris oktatási program- Környezeti nevelés önálló intézményi innováció a Támop 3.1.4 pályázat keretében készítette: Kovácsné Bárány Marianne 2010.
13. Nagy Jenőné: *Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel*. Óvodai program. Szolnok, 1997.
14. Oszetzky Tamásné dr.: *Testnevelés az óvodában*. Útmutató óvodapedagógusok számára. Opi. Budapest, 1983.
15. Perlai Rezsőné dr. Szerk.: *Az óvodáskor fejlesztőjátékai*. Okker Oktatási Kiadó
16. Pivókné Gajdár Klára: *A játszóképesség, mint a kisgyermekkel foglalkozók kulcskompetenciája*. Sprint Kiadó 2001.
17. Porkolábné dr. Balogh Katalin: *Komplex prevenció óvodai program*. Volán Humán Oktatási és Szolgáltató Rt. 1999.
18. Salamon Jenő: *A megismerő tevékenység fejlődéslélektana*. Nemzeti Tankönyvkiadó. Budapest, 1996.
19. Stöckert Károlyné szerk.: *Játépszichológia*. Szöveggyűjtemény. Eötvös József Könyvkiadó. Budapest, 1995.
20. Velkey László: *Gyermekeink gondozása, nevelése*. Medicina Könyvkiadó. Budapest, 1984.

Érvényességi rendelkezések

A Pedagógiai Program a fenntartó jóváhagyását követően lép életbe és visszavonásig érvényes. Ezzel egy időben hatályát veszti az ezt megelőző Aranyosapáti Napsugár Óvoda és Bölcsőde Pedagógiai Programja.

A Pedagógiai Program nyilvánosságra hozatala

A Pedagógiai Program nyilvános, minden érdeklődő számára megtekinthető.

Egy – egy példánya a következő személyeknél, illetve intézményeknél tekinthető meg:

- Óvoda fenntartójánál,
- Óvoda irattárában,
- Óvoda honlapján,
- a KIR közzétételi listáján.

A Pedagógiai Program 1–1 másolati példányát a főigazgatói irodában, illetve az óvodai csoportszobákban, mindenki számára hozzáférhető helyen kerül elhelyezésre, ahol bárki megnézheti az óvoda nyitvatartási idejében.

A Pedagógiai Program bármikor hozzáférhető az intézmény internetes felületén.

Tájékoztatás a pedagógiai programról

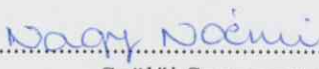
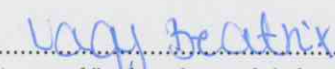
- A kiscsoportos gyermekek szülei számára tartott első szülői értekezlet alkalmával a főigazgató vagy az általa megbízott személy átfogó tájékoztatást nyújt a Pedagógiai Program tartalmáról. Az óvodával később jogviszonyt létesítő gyerekek szüleinek a főigazgató vagy az általa megbízott személy előre egyeztetett időpontban ad tájékoztatást az óvoda Pedagógiai Programjáról, mely a Fenntartó honlapján folyamatosan, az óvoda irattárában, a főigazgatói irodában, valamint az érintett óvodai csoportokban az óvoda nyitva tartása alatt megtekinthető.
- A fentiekén túl a szülők bármely szülői értekezleten tájékoztatást kérhetnek az intézmény főigazgatójától, a főigazgató helyetteseitől, és a csoportos óvodapedagógusoktól.
- A Pedagógiai Programmal kapcsolatos kérdéseket a nevelési év ideje alatt bárki, bármikor feltehet az intézmény főigazgatójának, aki azokra az ügyintézési határidőn belül érdemi választ ad. Ennek pontos időpontja a szülővel történő előzetes egyeztetés alapján kerül meghatározásra. Szóbeli érdeklődésre, szóbeli tájékoztatást kaphat az óvoda képviselőjére jogosult személyektől.

Aranyosapáti, 2024. november 5.

.....
Főigazgató

Legitimációs záradék

A Pedagógiai Programot készítette: <u>Az intézmény főigazgatója a nevelőtestület bevonásával</u>	Dátum: 2024. november 5. főigazgató
A Pedagógiai Programot az óvoda szakmai munkaközössége jogszabályi hatáskörében <u>véleményezte</u>, szakmai javaslatait a Pedagógiai Program fenntartói jóváhagyását megelőzően megtette.	Dátum: 2024. november 5. Szakmai munkaközösség nevében
A Szülői Szervezet magasabb jogszabályban - biztosított jogai alapján a fenntartói jóváhagyás előtt a módosított Pedagógiai Programról <u>a tájékoztatást megkapta</u>.	Dátum: 2024. november 5. Szülői Szervezet nevében
Az óvoda nevelő-oktató munkát <u>közvetlenül segítő alkalmazottai</u> az óvoda módosított Pedagógiai Programjában foglaltakról a fenntartói jóváhagyást megelőzően <u>tájékoztatást kaptak</u>.	Dátum: 2024. november 5. A nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő alkalmazottak nevében
A nevelőtestület magasabb jogszabályban meghatározottak alapján a helyi egészségfejlesztési programot az <u>iskola-egészségügyi szolgálat közreműködésével készítette el</u>, valamint az allergiás gyermek ellátásához kapcsolódó teendők rögzítéséhez beszerezte az iskola-egészségügyi szolgálat támogató véleményét.	Dátum: 2024. november 5. iskola-egészségügyi szolgálat P.H.
Aranyosapáti Roma Nemzetiségi Önkormányzata a Pedagógiai Programot <u>véleményezte és a benne foglaltakat elfogadásra javasolja</u>.	Dátum: 2024. november 5. Aranyosapáti Roma Nemzetiségi Önkormányzat képviselőjeként P.H.
Aranyosapáti Önkormányzata, mint fenntartó a dokumentum tartalmát a jogszabályban meghatározott határidő biztosításával <u>megismerte</u>. Az óvoda Pedagógiai Programja a fenntartóra többletkötelezettséget nem ró.	Dátum: 2024. november 5.

Az óvoda módosított Pedagógiai Programját az Nkt. 26. § (1) bekezdése és a 83. § (2) g) pontja által felhatalmazva jóváhagyja.	 Fenntartó nevében
--	------------------------------------